

[Formanden.]

Endelig har medlemmer af folketinget Dagmar Andreasen og Gudme meddelt mig, at de af dem stillede ændringsforslag til forslag til lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v. (lovforslag nr. 170), optrykt på blad nr. 399, tages tilbage. Ønsker nogen at optage disse ændringsforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er de bortfaldet.

Man gik derefter til:

Fortsættelse af anden behandling af forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl).

Foregående del af anden behandling af lovforslaget (nr. 167) findes i tidende sp. 6500, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375 og tilføjelsen til betænkningen i tillæg B. sp. 481).

Der var stillet 5 ændringsforslag i tilføjelsen til betænkningen.

Uden for tilføjelsen til betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de tre følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Fortsættelse af anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v.

Foregående del af anden behandling af lovforslaget (nr. 169) findes i tidenden sp. 6501, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375, tilføjelse til betænkningen i tillæg B. sp. 481).

I tilføjelsen til betænkningen var der stillet 2 ændringsforslag.

Uden for tilføjelsen til betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Fortsættelse af anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.

Foregående del af anden behandling af lovforslaget (nr. 170) findes i tidenden sp. 6501, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375, tilføjelsen til betænkningen i tillæg B. sp. 481).

Der var stillet 2 ændringsforslag i tilføjelsen til betænkningen.

Uden for tilføjelsen til betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Fortsættelse af anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, el-komfurer og støvsugere m. m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmottagere).

Foregående del af anden behandling af lovforslaget (nr. 171) findes i tidenden sp. 6502, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375, tilføjelsen til betænkningen i tillæg B. sp. 481).

Der var stillet 1 ændringsforslag (ændringsforslag nr. 3) i betænkningen.

Der var stillet 4 ændringsforslag i tilføjelsen til betænkningen.

Uden for tilføjelsen til betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Formanden:

Jeg skal fastsætte en taletid for ordførerne på indtil 20 minutter.

Heinesen (S):

Allerede ved førstebehandlingen i onsdags af regeringens afgiftsforslag gjorde jeg det ganske klart, at socialdemokratiet ville vurdere afgiftsforslagene ikke alene i sammenhæng med regeringens forslag til en skattereform og til besparelser, men også i sammenhæng med velkendte socialdemokratiske skatteforslag og skattesynspunkter. Jeg nævnte udtrykkeligt vort forslag om, at man ikke ved hjælp af afskrivninger og skattefrie henlæggelser til investeringsfunds skal kunne bringe sin skattepligtige indkomst ned under det, der svarer til privatforbruget. Jeg kritiserede regeringens ønske om 2½ pct.-afgiftens afskaffelse og det hermed forbundne provenutab på over ½

[Heinesen.]

milliard kr., og jeg kritiserede regeringens meget svage forslag til en kapitalvindingsbeskatning. Jeg efterlyste også finansministerens holdning til kuponskatten, og det blev endvidere gjort meget klart, at vi også krævede boligpolitikken inddraget i overvejelserne på grund af dette spørgsmåls væsentlige betydning for den økonomiske udvikling. Endelig nævnte jeg vor afstandtagen fra regeringens socialt urimelige forslag om, at fradraget for mindre renteudgifter skal bortfalde, mens der er frit løb for de store rentefradrag. Jeg tog ligeledes forbehold over for regeringens besparelsesforslag, herunder den særdeles kraftige nedskæring af lovreserven i næste finansår.

Det var i nøje overensstemmelse med disse tilkendegivelser, at den socialdemokratiske folketingsgruppe i torsdags i det politisk-økonomiske udvalg præciserede sine vilkår for at støtte regeringens forslag til afgiftslove — ikke i form af et ultimatum, men i form af et forhandlingsoplæg. De socialdemokratiske vilkår indeholdt hverken mere eller mindre end det, som allerede var nævnt under førstebehandlingen.

Hvilket svar fik vi så fra venstre og fra regeringen? Ja, om det politisk væsentlige nulindkomstspørgsmål fik vi at vide, at venstre erkendte problemet; i den 12. time fik vi så et tilbud om et hurtigtarbejdende udvalg — som om det ikke var en selvfølge, at regeringen ville betragte dette påtrængende politisk-psykologiske problem og dette spørgsmål om simpel retfærdighed i beskatningen som en hastesag. Den daværende socialdemokratiske regering arbejdede intenst med nulindkomstproblemet, vi fik vedtaget et forslag til bekæmpelse af nulindkomsterne på vor kongres i september, det var indeholdt i den daværende regerings åbningstale i oktober, socialdemokratiet har fremsat forslaget i tinget, og det var dette forslag, vi efterlyste regeringens tilslutning til. Den fik vi ikke.

Om kuponskatten fik vi at vide, at venstre var villig til at lade undersøgelserne fortsætte. Om kapitalvindingsskatten, at venstre ville drøfte spørgsmålet med folketingets partier. Om udformningen af rentefradraget, at venstre var rede til at drøfte spørgsmålet. Om spareforslagene, at de var et forhandlingsoplæg. Og om lovreserven, at

den ikke udelukkede gennemførelsen af den nødvendige lovgivning.

Venstres og regeringens svar indeholdt kun selvfølgeligheder og absolut intet om, at man ville imødekomme socialdemokratiets ønsker, endsiige noget om, hvordan man ville imødekomme dem. Svarene var totalt indholdsløse og intetsigende.

Under de efterfølgende forhandlinger blev svarene længere, nogle af dem meget længere, men de blev ikke af den grund hverken mindre indholdsløse, mindre intetsigende eller mindre afvisende. Hvis vi havde accepteret disse svar, betød det, at vi skulle anbefale en kraftig stigning i forbrugsafgifterne for hele befolkningen uden at have nogen sikkerhed for, at der bliver grøbet effektivt ind imod nulindkomsterne, uden at have sikkerhed for, at beskatningen af arbejdsfrie indkomster bliver skærpet, og uden sikkerhed for, at vi får en socialt rimelig skatte- og udgiftsreform. Det hverken kunne, kan eller vil vi.

Det er denne manglende garanti for, at afgiftsforhøjelserne bliver et led i en socialt forsvarlig helhed og udelukkende det, som bevirker, at socialdemokratiet ved tredjebehandlingen vil stemme imod afgiftsforslagene.

Jeg vil gerne understrege, at vi vender os ikke imod afgiftsforhøjelser som sådan, men vi vender os imod, at afgiftsforhøjelserne gennemføres, uden at det sker i den sammenhæng, som vi har peget på, og hvor vi ikke har fået indrømmelser.

Årsagen til, at drøftelserne med regeringen mislykkedes, er den mangel på imødekommenhed, og jeg må også sige stædighed, som regeringen har udvist under forhandlingerne. Hertil kommer, at regeringen fastlagde en fremgangsmåde for forhandlingerne med partierne, som man på forhånd måtte antage ville mislykkes. Regeringen insisterede på at gennemføre tosidede sonderinger og drøftelser, mens regeringen ganske overhørte hr. Anker Jørgensens utrættelige opfordringer til, at regeringen skulle sammenkalde et antal af partier, som ikke stod for langt fra hinanden, og som udgjorde et flertal i folketinget, i forsøg på at skabe et parlamentarisk grundlag for gennemførelsen af de nødvendige økonomiske foranstaltninger i en for disse partier acceptabel sammenhæng. Det ville regeringen

[Hanssen.]

ikke. Regeringens manglende imødekomenhed over for vore forslag og regeringens uhenigtsmæssige forhandlingsform bærer ansvaret for forhandlingernes sammenbrud.

Det er helt uforståeligt for socialdemokratiet, at regeringen nægtede at realitetsbehandle mere end ét — eller skal vi for en fuldstændigheds skyld sige to — af socialdemokratiets otte punkter.

Et af vore otte punkter i forhandlingsoplægget var som nævnt ønsket om en fastlæggelse af hovedlinjerne for boligpolitikken. På dette ene punkt fremlagde regeringen konkrete synspunkter. Regeringen ønskede, at der blev ført særskilte forhandlinger om boligspørgsmålet til afklaring af de mange tekniske problemer. Som følge af den betydelige forskel mellem den socialdemokratiske-radikale aftale og regeringens forslag blev drøftelserne langvarige, men vi nåede ikke til nogen afklaring, før det blev åbenbart, at regeringen var helt afvisende på de øvrige punkter, vi havde stillet op, hvorefter forhandlingerne naturligvis blev afbrudt — for vi havde ikke ét, men otte krav i vort forhandlingsoplæg.

Det er i denne forbindelse med megen undren, vi i det sidste døgn har hørt statsministeren sige i radio og fjernsyn, at regeringen troede, at det var boligspørgsmålet, der interesserede socialdemokratiet, „og så forhandlede vi om det“, siger statsministeren, „men så kom socialdemokratiet pludselig med nogle skattekrav“. Med disse udtalelser har statsministeren givet en fuldstændig fejlagtig fremstilling af dette forhold. Som jeg allerede har nævnt, stillede socialdemokratiet samtlige otte krav allerede ved førstebehandlingen i onsdags, de blev alle gentaget skriftligt og mundtligt i det politisk-økonomiske udvalg torsdag aften, og de blev fastholdt alle otte under hele forhandlingsforløbet. Vi kom ikke pludselig med nye krav.

Vi har lige fra førstebehandlingen og fremefter lagt afgørende vægt på, at afgiftsforslagene ikke fik skadelige virkninger for beskæftigelsen. Det er baggrunden for, at socialdemokratiet, uanset at vi stemmer imod afgiftslovforslagene som helhed ved tredjebehandlingen, stemmer for de ændringsforslag, som indebærer, at der ikke sker nogen afgiftsforhøjelse for fjernsyns-

modtagere, ligesom vi stemmer for ændringsforslaget, som begrænser afgiften af hårde hvidevarer til 20 pct. Med samme grundelse — altså hensynet til beskæftigelsen — stemmer vi for ændringsforslaget, som fritager nye køretøjer for den forhøjede registreringsafgift, såfremt de var på lager her i landet den 7. maj. Vi stemmer endvidere for de ændringsforslag, som begrænser forhøjelsen af vægtafgiftsatserne, af hensyn til dem, for hvem bilen er det eneste mulige befordringsmiddel imellem hjem og arbejdsplads, og for at undgå, at afgiftsforhøjelsen alvorligt rammer mindre håndværkere og mindre handlende.

På grund af regeringens manglende imødekomenhed over for socialdemokratiets ønsker stemmer vi imod de ændringsforslag, som indebærer en afgiftsforhøjelse i forhold til finansministerens oprindelige forslag, uanset at vi ikke har nogen principiel uvilje imod disse afgifter, altså i dette tilfælde de såkaldte giftskatter.

Glistrup (FP):

Igennem de sidste mange år har vi oplevet, at skatterne er steget og steget med omkring 20 pct. hvert eneste år. Vi er nu oppe på et skattetryk i dette land, som ligger på nogle og firs milliarder kroner. Skattestigningerne er meget hyppigt forekommet på den måde, at man under op-dramatiserede omstændigheder har forelagt forbrugsafgifter af den ene eller anden art, som man lagde oven på de skatteplyndringer, som man i forvejen udsatte befolkningen for.

Når vi ser på de lovforslag, som vi her har til behandling, så er de i hvert tilfælde i deres udformning fuldstændig overensstemmende med de sædvanlige buketløsninger, som vi har været præsenteret for så mange gange. Nu skal dette tal på nogle og firs milliarder kroner stige med ca. halvanden milliard kr. som følge af de forslag, der her er fremsat. Vi har snesevis af erfaringer for, at ligegyldigt med hvor godt belæg man tilsyneladende kan komme og sige: dette er virkelig samfundsmæssigt nødvendige lovforslag i den givne situation, så har det ikke hjulpet et hak. Det har kun virket til, at skattetrykket — den del af det samlede forbrug her i landet, som bruges af det offentlige og ikke af dem, der virkelig selv har

[Glistrup.]

tjent pengene — er blevet øget, øget og atter øget.

Derfor er det ganske naturligt, at vi fra fremskridtspartiets side må have klar sikkerhed for, at det, der nu præsenteres, virkelig adskiller sig i sine virkninger fra det, vi har været så vant til ikke nyttede noget som helst.

Da vi sidst skiltes fra andenbehandlingen af disse forslag, skete det i den smukkeste forårssol, i hvilken vi håbede at få belyst, at her var virkelig tale om noget nyt, her var ikke bare tale om det sædvanlige fantasiløse og nytteløse, som vi havde været præsenteret for så mange gange. Nu mødes vi så igen med ydre mørke og skal se, om de forhåbninger, vi gjorde os den store bededags morgen, er slået til, om vi må sige, at nu kan vi se disse ting i et andet og bedre lys end det, som har præget de tidligere lignende foranstaltninger. Her må vi, ligesom hr. Heinesen, konstatere: ak! de skønne forspildte dage, som er gået siden den fredag morgen og frem til nu, tirsdag aften.

Vi havde en ganske klar stillingtagen fra folketingets side store bededags morgen, idet partier repræsenterende 92 mandater her i salen gav regeringen deres tillid; 20 mandater var ikke beredt dertil, men undlod dog at stemme, således at der var en rimelig grund til at tro, at 112, altså et betydeligt flertal i denne sal, ville være med til at tage skeen i den anden hånd.

Hvad har regeringen så gjort i de dage, der er forløbet? Ja, den har ikke interesseret sig for i særlig grad at være med til at danne et holdarbejde for disse 92 eller 112; den har først og fremmest koncentreret sine anstrengelser — om det så har været Rane Jonsen-anstrengelser eller det har været virkelige anstrengelser, det må historien dømme om — om at forhandle med et af mistillids-partierne. Man kunne da sige sig selv, at da dette parti klart havde bekendt side ved den tillidsafstemning, der fandt sted store bededags morgen, kunne det ikke føre til noget som helst positivt at gå den vej. Dermed blev altså tiden spildt. Hvis der virkelig havde været vilje hos regeringen til, at dette skulle være indledningen til en ny epoke, så havde den ganske klart i den afstemning, der fandt sted her ved andenbehandlingen, haft viden om, hvor den kunne have søgt

sine garantier, hvor den kunne have søgt sin støtte.

Når regeringen har forholdt sig på den måde, må vor skepsis selvfølgelig øges i retning af, at dette ikke kan være noget, som der kan være nogen nytænkning i. Og vi bliver jo ikke i bedre lynne, når vi ser, hvordan den historiske udvikling har været. Den stigning på en snes procent i skattetrykket år efter år, som jeg omtalte, har jo ligefuldt været gældende i de år, hvor hr. Hartling har siddet i regeringen, som i de år, hvor regeringsmagten har været på socialdemokratiske hænder. Der er derfor ikke på forhånd nogen særlig grund til at formode, at fordi vi har en borgerlig regering, så har det, der kommer af skatteforslag, en anden værd, er noget, der kan pege fremad og være løftestangen til, at vi kan få løst problemerne.

De erfaringer, vi har haft efter valget den 4. december, er jo desværre gået i nøjagtig samme retning som de mistrøstige erfaringer, vi har gjort her igennem den lange weekend, nemlig at det, som denne regering har satset på i handling, har været skatte-tryksforøgelser, mens man ikke har villet gå ind på offentlige besparelser. Det så vi først og fremmest ved det lovgivningsværk, hvortil man også søgte den socialdemokratiske støtte, som blev udøvet i forbindelse med tvangsopsparingen, i forbindelse med begrænsningen af besparelserne på finansloven.

Det er realiteterne, der tæller, når man skal bedømme, om man tør gå ind og dække de forslag, der nu er kommet frem. Der var ikke tendens til, at der var alvor i, at man nu ville ind på virkelige offentlige besparelser, at man virkelig ville ind på en sænkning af indkomstskattetrykket. Det måtte selvfølgelig forudsætte konkrete og præcise aftaler og ikke bare regeringens: „Vi alene vide“ og „Vi har spredt på folketingets bord nogle forslag, som ikke skal behandles nu, men som skal behandles engang til september, og så kan I bare købe katten i sækken, I mennesker fra fremskridtspartiet og de andre tillidspartier, ved at stemme for det, som regeringen nu har fremsat, med, at vort skattetryk skal øges med disse 1½ milliard kr.“ Der var ikke, og der blev ikke etableret den fornødne sikkerhed på de dage, hvor det kunne være sket, lørdag, søndag, mandag.

Sent mandag aften bekvemmer regeringen sig omsider til at kalde til møde, og på det

[Glistrup.]

tidspunkt kan vi selvfølgelig ikke nå de store mål, men så siger vi: lad os da så i hvert fald satse på det mindre mål, som hedder, at vi får gjort orden i vort eget hus med hensyn til den parcelhusbeskatning, som var udgangspunktet for, at regeringen overhovedet kom til verden, og om hvilken regeringen selv straks efter sin tiltræden endnu under indtryk af det, man havde lovet under valgkampen, gik ind for, at nu skulle parcelhusbeskatningen lempes. Men heller ikke dér lykkedes det altså selv på dette begrænsede felt at få regeringen effektivt i tale på nogen som helst måde. Den har ikke villet være med til i gerning hverken i det store eller i det meget centrale spørgsmål, som parcelhusejerbeskatningen udgør, at lette vejen frem imod skattelettelser. Ud fra en bedømmelse om fornuftig offentlig finanspolitik må man derfor sige: sporene skræmmer, det kan ikke være rigtigt at stemme for de skatteforhøjelsesforslag, der her er tale om, og i en tid, hvor vi har inflation nok i forvejen, er der selvfølgelig slet ingen grund til at indføre denne fordyrelse.

Men man må dog lade regeringen, at en enkelt ny ting var der i dens oplæg, nemlig at den forsøgte at sælge sin vare i en ny emballage; den kaldte det for et valutaværn. Og så måtte man selvfølgelig overveje: er der virkelig noget rigtigt, der dækker sig under denne betegnelse? Dér må vi erkende på lige fod med regeringen, at landets valutaproblemer er særdeles alvorlige, vi ligger i det niveau, at vi formentlig taber omkring 8, 9, 10 milliarder kr. på årsbasis i øjeblikket i fremmed valuta, og det er selvfølgelig et meget stort og alvorligt problem.

Men er der nogen som helst grund til at tro, at der kan være nogen saglig sammenhæng mellem at pålægge nogle afgifter ad traditionelle retningslinjer på 1½ milliard kr. og bekæmpe denne valutaproblematik, som ligger i størrelsesorden 8, 9, 10 milliarder kr. om året? Det har i hvert fald ikke været muligt i de dialoger, der har været os forundt med regeringen, at se, at der virkelig var grund til at tro, at der kunne være nogen som helst væsentlig valutahjælp i de forslag, der er tale om her. Man vil opkræve noget mere vægtafgift på biler og dermed

altså overføre nogle penge fra privatforbrug til offentligt forbrug, som ikke har nogen som helst kontakt eller i hvert fald meget ringe kontakt med valutaforbruget. Man vil lægge noget mere afgift på i forvejen højt beskattede varer, hvor langt det meste af prisen for de pågældende ting i forvejen går til noget i dansk valuta. Køber man en bil til 33.000 kr., er det kun de 8.500 kr., der går ud i fremmed valuta; der var heller ikke her nogen som helst grund til at tro, at der var noget fornuftigt i, og at det skulle være en korrekt varebetegnelse, at kalde det et valutaværn. Det er jo helt oplagt, hvordan man værner den danske valuta, nemlig ved at man enten får skabt en øget udførsel, eksport, eller at man sørger for at få produceret et eller andet, der kan konkurrere med indførslen, med importen, og det vil altså igen sige, at man får overflyttet flest muligt mennesker fra den sektor i samfundet, som ikke er med til at yde noget, der kan eksporteres eller konkurrere med importvarer, til det sted, hvor man sukker efter arbejdskraft, hvor man virkelig laver nyttigt, trivselsskabende arbejde; der var intet i den retning i regeringens forslag.

Den anden ting er, at produktionslivet i Danmark hæmmes af en stopklods, som hedder indkomstskatten; der var intet, absolut intet i regeringens oplæg, der kunne give os nogen sikkerhed for, at man nu pludselig ville sadle om i forhold til den måde, man hidtil havde drevet politik på, når venstre sad i regeringen, nemlig at indkomstskatten steg og steg og atter steg. Der var nogle gyldne udtalelser på et taknemligt papir om, at man måske engang i september måned ville indføre noget med nogle ændrede skatteregler, men det fortonede sig ganske og aldeles, der var ingen sikkerhed for, at man virkelig ville gøre det i samarbejde med de partier her i tinget, som ønskede indkomstskattenedsættelse.

Det er med den største bedrøvelse, vi fra fremskridtspartiets side har måttet konstatere, at således var altså de givne vilkår, og at vi derfor ikke kunne medvirke til, at man gjorde forsøget med dette valutaværns etablering. Det ville blive lige så nytteløst som de foranstaltninger, regeringen tidligere har gennemført: den omkostningsdæmpende ydelse, og hvad der ellers var tale om. Vi har forsøgt, i det omfang vi har kunnet

[Glistrup.]

komme i tale med regeringen — der har ikke været meget, for den har jo ønsket at bruge sin tid på at pleje omgang med de socialdemokratiske medlemmer af dette ting — at komme med konstruktive forslag, det ene efter det andet, men lige meget har det virket, ingen har kunnet på nogen måde stille nogen rimelig grund i udsigt til, at vi fra regeringens side kunne få støtte til det, der måtte være det væsentlige i dette land, hverken det generelle med at få lettet denne indkomstskat, der plager os så meget, denne overadministration, der plager os så meget, eller det specielle, f. eks. at få løst et område som den parcelhusbeskatning, som gav anledning til det seneste valgs udskrivelse.

Vi måtte altså simpelt hen konkludere, at det, der var sket, var, at regeringen var blevet træt, nu ville regeringen kaste tøjlerne. Det var holdningen, den ville ikke ind dér, hvor den hos sine tillidspartier kunne have forventet at få en virkelig støtte til en konstruktiv, langsigtet politik, der kunne strække langt frem imod den 4. december 1977. Det måtte vi altså tage til efterretning; til virkelig at etablere et konstruktivt samarbejde må der være en indsats på begge sider; der var ikke nogen indsats fra regeringens side.

At tro, at man så kan løse disse spørgsmål ved at lave denne flugt fra virkeligheden, som en udskrivning af folketingsvalg betyder, det er at narre sig selv. Derfor må vi erkende nu, som vi gjorde det under de tidligere debatter om denne sag, at et folketingsvalg er en særdeles dårlig løsning på den foreliggende situations problemer. Vi har nu som før tillid til, at regeringen Hartling lige så vel som enhver anden regering vil kunne fortsætte arbejdet her, uden at der skal være en afbrydelse. Vi håber, at regeringen Hartling vil fortsætte og sige, at om man får 1½ mia kr. igennem over for de problemer, vi har med valutaunderskud på 10 mia kr. og skatter i forvejen på 80 mia kr., det kan ikke være noget kabinets-spørgsmål. Vi håber, at hvis regeringen

Hartling er blevet træt, vil den i hvert tilfælde gøre landet den tjeneste, at den så giver plads for en anden regering udgået af dette folketing, for det bliver ikke spor bedre af, at denne træthed skal medføre, at tingene nu skal ligge stille i 8, 10, 12 uger, eller hvor lang tid der går, før folketinget på ny vil blive arbejdsdygtigt.

Vi håber, at regeringen Hartling eventuelt vil være med til at udsætte disse sagers behandling og så optage de forhandlinger, man skulle have optaget her i weekenden med tillidspartierne, og se at nå frem til et resultat dér i stedet for at smide tøjlerne, men vi må jo være forberedt på, at det ikke er det, regeringen Hartling ønsker, og så er jo grundloven sådan, at når en regering absolut ønsker at kaste landet ud i en valgkamp, kan den ensidigt gøre det.

Men det skal i hvert tilfælde være aldeles klart, at på god vilje fra fremskridtspartiets side til at undgå den situation har det bestemt ikke skortet, men når man ikke vil tale med os og ikke vil føre virkelige drøftelser med os, ja, så har det jo været os plat umuligt at komme til at hjælpe. Vi har alt i alt haft 2 timer og 20 minutters forhandlinger med partiet venstre, det er det, der har kunnet forundes os som virkelige forhandlinger; så har vi haft de orienterende samtaler, som statsministeren tog med alle partierne lørdag-søndag, men der har ikke været tale om virkelige forhandlingsmuligheder, hvortil vi er blevet indbudt. Derfor har vi ikke haft nogen reelle muligheder for at nå et resultat. Vi mente at have nået et ganske godt resultat under de 2 timer og 20 minutters forhandlinger, vi blev indbudt til i aftes, men det viste sig altså, at det er noget, som vi faktisk ikke har fået noget rigtigt svar på. Men vi har da forstået på tonefald o. lign., at heller ikke det er noget, som man vil virke positivt med til for at klare de problemer, vi er kommet ud i.

Det er en trist konklusion at måtte drage, men der er én eneste, der har det i sine hænder at afgøre, om det virkelig skal være således, at vi fra fredagens morgenrøde nu

[Glistrup.]

skal gå over til tirsdagens mørke; det er statsministeren. Jeg appellerer til ham: lad være.

Christophersen (V):

Da folketinget skiltes store bededags morgen, var det overladt til regeringen at bedømme, hvad der lå i den tillidsdagsorden, der var blevet vedtaget af et flertal på 90 stemmer her i folketinget.

I de dage, der er forløbet siden, har der været ført en meget lang række forhandlinger mellem regeringen og de enkelte partier og mellem partierne indbyrdes, og jeg vil godt allerede på dette tidspunkt understrege, at efter vores opfattelse har regeringen under disse forhandlinger strakt sig meget vidt.

Fra flere sider understregede man allerede ved forhandlingernes start betydningen af, at boligproblemerne nu blev inddraget i drøftelserne, og regeringen og venstre tog derfor initiativ til en meget dybtgående boligdrøftelse. Vi har brugt vel en snes timer i løbet af de sidste 4-5 dage på virkelig at gennemgå boligproblemerne, og vi har drøftet disse problemer med næsten alle folketingets partier.

Vi fremlagde en skitse, som på en række væsentlige punkter afveg fra, hvad venstre har forestillet sig det var mest ønskeligt at en boligløsning endte med, en skitse, som vi til gengæld mente kunne bygge bro mellem de meget forskellige opfattelser, der er af boligproblemerne her i salen.

I denne skitse lagde vi i særlig grad vægt på at løse det sociale byggeris problemer, vi tilbød endda at løse dem på en sådan måde, at der i realiteten næppe var megen forskel mellem den situation, som den løsning ville føre frem til, og den situation, SR-skitsen ville have ført frem til.

Vi erklærede os også villige til med udgangspunkt i SR-skitsen at fastlægge indholdet af en ny lejelov og at fastlægge nye regler for, hvordan huslejerestriktionerne skulle anvendes.

Jeg vil godt understrege det, fordi det jo også på et senere tidspunkt kan få interesse, men også for at understrege, at på dette meget, meget væsentlige område, hvor socialdemokratiet ganske klart har væsentlige interesser, har regeringen og regeringspartiet erkendt, at nu måtte vi ind i seriøse drøftel-

ser, hvor man fra alle sider strakte sig meget vidt.

Regeringen og venstre strakte sig også langt i flere af de skattepolitiske spørgsmål. Vi erkender naturligvis ligesom socialdemokratiet, at nulindkomster er et fænomen, som er uacceptabelt i et samfund, der stiler mod retfærdighed i beskatningen. Vi erkender derfor også, at det er et problem, som bør løses, men vi synes samtidig, at socialdemokratiet så burde erkende, at det rejser en lang række tekniske problemer at løse denne opgave, og at det i løbet af nogle få timer i hvert fald er ganske umuligt at komme til bunds med den.

Det var på den baggrund, at regeringen og regeringspartiet fremsatte forslaget om, at man så lod 3 eller flere eller færre uvildige skatteretskyndige udarbejde forslag til, hvordan man kunne løse dette nulindkomstproblem, forslag, som så kunne fremsættes og drøftes og eventuelt vedtages, så de fik virkning fra 1975, altså fra samme tidspunkt, som socialdemokratiet har forestillet sig at deres forslag skulle kunne virke.

Vi erklærede os også villige over for socialdemokratiet til at drøfte afdelingens sammensætning, og også her var vi rede til at acceptere en række ændringsforslag, men samtidig understregede vi naturligvis over for socialdemokratiet — og det synes jeg er vigtigt at gentage her i aften — at der er grænser for, hvad man i løbet af ganske få timer og ganske få dage kan arbejde igennem. Når man f. eks. ønsker at drøfte besparelsesforslag på 5, 7 eller 8 milliarder kr. igennem og træffe beslutninger på det punkt, tror jeg, de fleste vil forstå, at så er det forhandlinger, der ikke kan tilendebringes i løbet af ganske få dage, så er det noget, som man må bruge uger og måneder til, hvis der skal komme et rigtigt resultat ud af det.

På tilsvarende måde når det drejer sig om indkomstbeskatningens fremtid: det er ikke noget, vi kan afklare i snævre forhandlinger i løbet af få timer eller få dage. Alene de forslag, regeringen har fremsat, og som i dag har været til første behandling, kræver efter vores opfattelse et grundigt udvalgsarbejde. Vi skal være tilfreds, tror jeg, her i folketinget, hvis det kan afsluttes, sådan at vi i september måned kan træffe endelig afgørelse om skattereformens indhold.

[Christophersen.]

Altså, jeg må sige til socialdemokratiet, at der er grænser for, hvad man kan nå af rent tekniske, af rent saglige grunde på den korte tid, vi har haft til rådighed, men dér, hvor det har været muligt at nå resultater, dér, hvor det har været muligt ligesom at arbejde sig frem til rammer omkring løsningen af problemer, dér er det vores opfattelse at regeringen har vist sin vilje til at forhandle.

Men vi må altså konstatere i dag, at socialdemokratiets holdning er lige så fastlåst, som den var for nogle dage siden. Trods regeringens imødekommenhed har det ikke i disse døgn været muligt at få landets største parti til at gå ind i virkelig seriøse forhandlinger, og det beklager vi. Vi skal ikke forsøge at forske særlig meget i grunden til den støjhed, men det jo muligt, at begivenhederne på arbejdsmarkedet og herude foran på slotspladsen også har været medvirkende til, at socialdemokratiets politiske handlekraft i disse døgn har været mere eller mindre lammet, og det rejser naturligt for venstre som for de øvrige partier som for vælgerne det spørgsmål, hvilket alternativ socialdemokratiet egentlig frembyder i dansk politik i en situation, hvor der er brug for handlekraft og politisk mod.

Men vi erkender selvfølgelig, at det ikke var socialdemokratiet, der den store bededags morgen bad om nye forhandlinger, det var andre partier, andre medlemmer af folketinget, og jeg vil godt i aften på venstres vegne understrege vores taknemlighed over for den positive holdning, som en række af disse partier har lagt for dagen i de seneste dage.

Det drejer sig om det konservative folkeparti, det drejer sig om centrum-demokraterne, det drejer sig om kristeligt folkeparti, det drejer sig om retsforbundet, og det drejer sig også om det radikale venstre, som ganske vist ikke, skal vi sige aktivt deltog i afstemningen om tillidsdagsordenen, men som på den anden side har fremlagt en efter vores opfattelse nyttig skitse for, hvordan man kunne få nye forhandlinger i gang, en skitse, som der desværre ikke kunne samles interesse for hos socialdemokratiet, men som efter vores opfattelse var et positivt indlæg i debatten.

Vi mener, at disse partier i fællesskab har

erkendt de problemer, vi står over for; vi mener, de i fællesskab har formuleret en forståelig og ansvarsbevidst midterpolitik i den situation, vi står i. Vi er enige om midlerne, vi er enige om problemerne, som skal løses. Det kommer rent reelt til udtryk ved, at vi altså også er enige, de fleste af os — jeg ser her lige bort fra retsforbundet, som har en afvigende opfattelse i visse sager — men vi øvrige viser denne enighed ved, at vi kan tilslutte os de ændringsforslag, som finansministeren har stillet.

Men så var der 27 medlemmer af folketinget, som også stemte for tillidsdagsordenen, men som indtil videre ikke har formået at leve op til det ansvar, de dermed påtog sig, og det er jo fremskridtspartiets medlemmer. Jeg vil godt sige, at vi ved naturligvis, på hvilket grundlag fremskridtsparti er trådt ind i dette ting. Fremskridtspartiets holdning er præget af en voldsom opposition til mangt og meget, og det kan ikke undre, når man kender partiets program. Men på den anden side må jeg nu sige, at det undrer os vældig meget, at dette parti, som nu har været her i folketinget i snart et halvt år og derfor også, skulle man tro, ligesom de øvrige nye partier var begyndt at erkende alvoren i Danmarks økonomiske situation, at dette parti, som er Danmarks næststørste, at dette parti, som har talt så meget om behovet for fornyelse og for ansvarsbevidsthed, nu øjensynlig vil optræde så uansvarligt, at det eneste, det tænker på, er at drive en afpresningspolitik over for en liberal regering, sådan som det har været tilfældet.

Jeg skal blot nævne, at nogle af de forslag, fremskridtspartiet har været fremme med, har været fuldkommen urealistiske, de kan ikke have været fremsat i forhåbning om, at de overhovedet skulle kunne danne grundlag for nogen fornuftig diskussion her i folketingssalen eller i skatte- og afgiftsudvalget. Vi kan ikke acceptere, at man griber ind i u-landshjælpen på den måde, man forestiller sig. Vi kan ikke acceptere, at man i løbet af få timer skal foretage dybtgående ændringer i hele motorbeskatningen og dermed gribe ind i erhvervslivets forhold og påvirke mange menneskers økonomi på en måde, der slet ikke kan overskues.

Hvad opnår så fremskridtspartiet ved nu øjensynlig at kaste landet ud i en vanskelig

[Christophersen.]

økonomisk og politisk situation? Ja, for det første ender vi naturligvis dér for en periode, at hvis tinget ikke er i stand til at arbejde effektivt, hvis ikke der kan samles flertal, vil landet i en periode være uden effektiv politisk ledelse, og så kan man jo forestille sig, hvordan det vil virke på vores økonomiske problemer, og så kan man jo forestille sig, hvordan det vil virke på befolkningens tillid til det politiske system, og hvordan det vil virke på mulighederne for at nå frem til nogle fornuftige løsninger.

Hvad sætter man så på spil? Ja, det synes jeg også der er grund til at erindre om. Vi har jo netop her i dag haft første behandling af regeringens forslag til en vidtrækkende skattereform. Jeg skal ikke her i dag gentage, hvad jeg sagde under førstebehandlingen, men blot kort resumere, at det jo altså drejer sig om det første virkelige grundige forsøg i mange, mange år på at lette indkomstbeskatningen i Danmark, fra 1. januar 1975 med 10 mia kr. Det drejer sig desuden om i konsekvens heraf for første gang i mange, mange år at lægge op til en virkelig sanering af den offentlige udgiftspolitik på i 1975 5 mia kr. og i de efterfølgende år et voksende beløb.

Jeg vil blot minde om de to ting. Jeg skal ikke — og det tror jeg heller ikke andre partier skal — begynde at anfægte fremskridtspartiets ret til at træffe beslutninger. Men jeg vil godt her citere, hvad det mindretal, som består af venstre, det konservative folkeparti, kristeligt folkeparti og centrumdemokraterne, har udtalt i tilføjelsen til betænkningen. Jeg skal tillade mig at citere, hvad de 4 partier siger netop om disse centrale problemer med udgiftsreform og skattepolitik, synspunkter, som det i øvrigt er fremgået af forhandlingerne at også et parti som det radikale venstre deler meget langt, ikke mindst når det drejer sig om udgiftspolitikken. Dér hedder det, at „Det er mindretallets opfattelse, at . . . der i finansåret 1975-76 gennemføres samlede besparelser på de offentlige budgetter på mindst 5 mia kr., og at disse besparelser øges i de efterfølgende finansår. Det er endvidere mindretallets opfattelse, at der allerede med virkning fra 1975 bør gennemføres en lettelse i indkomstbeskatningen på omkring 10 mia kr.“

Ja vel, det er en mindretalsudtalelse, og der er øjensynlig ikke flertal her i folke-

tinget for, at en sådan politik kan gennemføres. De, som pådrager sig ansvaret for det, må jo så selv afregne med dem, de står til ansvar over for, i sidste instans.

En anden væsentlig ting, jeg godt vil nævne, som man ligesom sætter en stopper for, hvis ikke dette ting kan komme videre, er løsningen af parcelhusproblemerne. Regeringen har fremsat et forslag, hvis hovedvirkning er, at parcelhusbeskatningen i 1974 skal svare til beskatningen, som den var i 1973. Der er efter vores opfattelse gode muligheder for, at det forslag kan vedtages. Vi har sagt, at det er vores opfattelse, at det hurtigst muligt burde bringes til afstemning, men det er klart, at hvis ikke dette folketing kan arbejde, må vi konstatere, at så vil parcelhusejerne i 1974 blive beskattet efter den ligningslov, socialdemokratiet og SF blev enige om for næsten 1 år siden, og som stadig eksisterer. Jeg synes bare, der er grund til at nævne, at sådan er nogle af de politiske konsekvenser af de beslutninger, man eventuelt måtte træffe i dag.

Vi står altså i aften over for et ganske besynderligt flertal, rettet mod regeringens og rettet mod midterpartiernes ansvarsbevidste politik. På den ene side et socialdemokrati, der er lammet og uden selvstændig handlekraft, på den anden side et parti, der tilsidesætter vigtige perspektiver på boliglovgivningens, på skattelovgivningens og på udgiftsområdets felter. Tilsammen udgør de to grupper jo et flertal, men det er karakteristisk for det flertal, at det ikke er enigt om noget som helst.

Når man derfor måske forkaster midterpartiernes og regeringens forslag og dermed ødelægger grundlaget for en politik, der skulle løse en del af vore problemer, hvad sættes så i stedet? Svaret er: ingenting. Der er ikke under disse forhandlinger, hverken fra den ene eller den anden side af denne sal, kommet noget alternativ til de forslag, regeringen har fremsat, og som vi i dag har anden behandling af. Der er ikke noget parti, som har kunnet anvise, hvordan vi på en anden og mere effektiv og lige så hurtigt virkende måde kan bremse for den alvorlige svækkelse, der i denne tid finder sted af den danske valutastilling, af den danske betalingsbalance. Der er ikke noget forslag, som man derfor kan påberåbe sig kunne træde i stedet for det, som her ligger.

[Christophersen.]

Derfor går der mellem det flertal, som altså øjensynlig ikke vil være med, og de partier, som står bag regeringens politik, et dybt skel, som indtil dette øjeblik ikke meget tyder på kan overvindes. Det er et skel mellem dem, som tør påtage sig et ansvar, selv om det måske er upopulært, og dem, der foretrækker alene at paradere slagord, som foretrækker alene at agitere for ting og tanker, der lyder godt, men ting og tanker, som de i realiteten ikke vil arbejde med på, fordi de foretrækker at sætte folketinget ud af spillet, inden de afgørende beslutninger og det lange perspektiv skal træffes.

Det er en mangel på ansvarlighed, som hermed er afsløret hos et flertal, og det rejser uægtelig spørgsmålet: kan vi arbejde i denne sag, eller kan vi ikke? Kan vi leve op til det, som vælgerne trods alt forventede af folketinget og dets 10 partier den 4. december 1973? Kan hvert enkelt medlem af dette folketing, og især hvert enkelt medlem af de partier, der altså ikke vil være med, tillidsfuldt aflægge regnskab over for deres vælgere? Kan de tillidsfuldt redegøre for, hvordan de forvaltede deres mandat? Efter min opfattelse vil dette for de fleste ikke være muligt.

Dahlgaard (RV):

Jeg vil gerne først takke for den efter omstændighederne nogenlunde gode karakter, det radikale venstre fik i hr. Christophersens karaktergivning til de forskellige partier. Det var vel egentlig kun i orden og opførsel, at det ikke var helt så godt, som det skulle have været.

De forslag, som regeringen forelagde nu efterhånden for et stykke tid siden, havde et sigte, som det radikale venstre isoleret set kunne se nødvendigheden af, nemlig begrænsning af den indenlandske efterspørgsel. Vi er, om jeg så må sige, i den situation, at vi for anden gang i løbet af 2-3 måneder skal løse de helt presserende aktuelle problemer for at kunne give os i kast med de langsigtede. Vi er altså enige i dette sigte.

Nogle af forslagene havde en udformning, som efter vores opfattelse gjorde det påkrævet, at der blev foretaget ændringer, og det stillede vi forslag om til den andenbehandling, som fandt sted natten til store

bededag. Enkelte forslag måtte vi erklære, at vi ikke kunne medvirke til.

Nu siger hr. Glistrup, at det er da klart, at når regeringen bruger hovedparten af store bededagsferien til at diskutere med de partier, der netop ikke hører til dem, man har kaldt tillidspartierne i de senere dage, er det klart, at der ikke kunne komme noget ud af det. Det er ikke det radikale venstres erfaring. Vi mener egentlig, at vi har fået en hel del ud af de drøftelser, vi har haft med regeringen og med andre partier om de afgiftsforslag, som sådan set er det, der er til behandling her i tinget i øjeblikket.

Der er blevet foretaget en række ændringer i dem eller rettere sagt, der er stillet en række ændringsforslag, og de ændringsforslag, som det radikale venstre kan tilslutte sig, er identiske med de forslag, som regeringen har kunnet give sin tilslutning.

Der er altså sket en tilpasning af synspunkterne siden store bededag. Det gælder bl. a. vægtafgiften. Vi var i vort parti bekymrede over, at man ville fordoble vægtafgiften for varevogne og forhøje vægtafgiften for almindelige personkøretøjer med 66 pct. Vi syntes, man skulle nøjes med en lidt mindre forhøjelse, og resultatet er blevet en forhøjelse med 50 pct. på begge områder. Det er jo transportmidler for folk, der i det daglige skal fra hjem til arbejdsplads, for håndværkere og bygningsarbejdere, der har skiftende arbejdspladser og ikke kan bo i nærheden af dem alle sammen, for bylandmænd, der skal til og fra deres arbejde.

Der er kommet ændringsforslag, hvorved midlertidigheden i den lov, der behandlede de brune og de hvide hårde varer, er blevet erstattet af en varig lovgivning med til gengæld væsentligt lavere satser. Lystbådene er gledet ud som midlertidigt beskatningsobjekt, og finansministeren arbejder med at forberede en årlig afgiftsordning på dette område.

Provenuet er opretholdt ved en forhøjelse af gifikatterne.

På alle disse områder er der tale om en videreførelse af tankegange, som allerede lå i det radikale venstres holdning ved den andenbehandling, som tog sin begyndelse for mange dage siden.

Vi ved endnu ikke, om forslagene bliver vedtaget, det kommer jo an på det videre forløb af forhandlingen her i dag. Men vi

[Dahlggaard.]

ved, at disse forslag alene ikke redder landets økonomi, der er stadig kolossale opgaver, der ligger foran os. Der er de offentlige udgifter, som skal bringes under kontrol, der er boligpolitikken, der må revideres, der er en skattereform, som skal gennemarbejdes og gennemføres, og så skal der forberedes en løsning af de problemer på arbejdsmarkedet, som trænger sig på i næste folketings-samling, når overenskomsterne på arbejdsmarkedet udløber.

Det fremgår af de såkaldte tillidsparti-ers udtalelse til betænkningen, at også disse betragter afgiftsforslagene som led i en sådan videregående politik, der skal tage i hvert fald en række af de problemer, jeg her har nævnt, op.

Regeringen burde derfor fra første færd have lagt arbejdet med disse spørgsmål sådan til rette, at det påkaldte samarbejde, den burde med det ansvar, der nu engang påhviler en regering som forhandlingsleder, bevidst have stilet imod, at grundlaget også i politisk henseende nu skulle lægges for, at næste folketingsår kunne blive et arbejdsår og ikke et uroår. Det gjorde regeringen ikke. Den ville i virkeligheden arbejde stykkevis med tingene og altså nu i denne omgang holde sig til afgiftsforslagene. Det var nok for regeringen, at venstre fik en helhed ud af tingene, efterhånden som de foldede sig ud, det var mindre vigtigt for venstre, at også andre partier kunne føle trang i så henseende. Det er klart, at det var en holdning, der måtte virke udfordrende på de øvrige partier.

Begivenhederne natten til store bededag gav nogle dages afslavningspause og dermed tid til at indtage nye attituder. Det gjorde regeringen også. Den tog på opfordring af socialdemokratiet, det radikale venstre, centrum-demokraterne og en række andre partier spørgsmålet op, om der kunne nås samforståelse mellem en række partier om principperne for det videre arbejde med boligpolitikken. Det er ikke mindst den letsindige boligpolitik, der er med til hele tiden at køre dansk økonomi af sporet, og man kan spørge sig selv, om de afgiftsforhøjelser, som vi nu behandler, ikke i virkeligheden er en noget kompliceret og noget upraktisk måde at betale boligudgifterne på, det være

sig for dem, der bor i lejligheder, som for dem, der bor i parcelhuse.

Jeg synes, at der en overgang var bevægelse i tingene i den rigtige retning, måske langsomt, men dog i den rigtige retning, og en bekræftelse på dette får man vel af den udtalelse, hr. Heinesen kom med her for lidt siden om, at når socialdemokratiet op-hørte med at videreføre forhandlingerne på boligområdet, var det, fordi der også var så mange andre punkter, der var væsentlige for socialdemokratiet, og hvis ikke man kunne komme igennem også med dem, behøvede man ikke at køre videre med boligforhand-lingerne.

Jeg nævner det, fordi det måske trods alt viser, at der er en lille smule på boligpolitik-kens område under disse forhandlinger, der kan føres videre under roligere politiske for-hold, hvis sådanne fremkommer.

Var regeringen længe utilbøjelig til at in-teressere sig for boligpolitikken, så var social-demokratiet til gengæld utilbøjelig til at på-tage sig en forpligtelse over for den offent-lige udgiftspolitik. End ikke en målsætning for nødvendige besparelsers omfang ville socialdemokratiet indicere. Man kan finde grunde til en sådan holdning, afgiftsforsla-gene er kommet op i en periode, hvor der også arbejdes med anden lovgivning af for-delingspolitisk betydning, og hvor man kan føle sig usikker over for den sociale tendens. Alligevel bør landets største parti gøre sig klart, at det ikke kan holde sig uden for det fortsatte arbejde med at finde frem til tilstrækkelige omlægninger af den offentlige udgiftspolitik.

Det er i virkeligheden sørgeligt at se, hvor-dan de tre største partier her i tinget for-sømmer hver sin del af det ansvar, som nu engang følger med at beskæftige sig med samfundsproblemer i dette ting. Socialdemo-kratiet holder sig på urealistisk afstand af udgiftspolitikken, venstre har i hvert fald længe holdt sig på urealistisk afstand af boligpolitikken, og fremskridtspartiet holder sig i urealistisk afstand fra næsten hvad som helst. Det har været ejendommeligt at iagt-tage hr. Glistrups siksakløb på den politiske arena i disse dage. Vi har aldrig kunnet hitte ud af kursen. Snart var det sik, snart var det sak, og efter den tale, hr. Glistrup netop har holdt, ved vi vel i virkeligheden

[Dahlgaard.]

stadig væk ikke, hvad retning kursen har. Befolkningen må uden vanskelighed kunne se, hvilke vanskelige vilkår valget i december skabte for folkestyret, når landets næststørste parti indtager en sådan uberegnelig holdning og derved skaber særlige vanskeligheder ved udformningen og gennemførelsen af en konsekvent politik.

Man kan diskutere, hvem der er hovedansvarlig, hvis terrinen falder på gulvet. Regeringen, der for sent kom i tanke om samarbejdets nødvendighed, eller socialdemokratiet, der pludselig gik i baglås. Efter vor opfattelse må der altid hvile et kvalificeret ansvar på forhandlingslederne, i dette tilfælde altså regeringen. Det radikale venstre har udfoldet de størst mulige bestræbelser for at få partier på begge sider af den usynlige streg mellem højre og venstre her i salen bragt sammen i et samarbejde, der skulle kunne praktiseres om de nærmeste eller i hvert fald det nærmeste års opgaver, uden at løsningen af disse problemer skulle blive afhængig af hr. Glistrup's parti.

Vores henvendelse i går til formændene for socialdemokratiets og venstres folketingsgrupper var et forsøg på i meget brede formuleringer at indkredse hovedområder for de opgaver, der nødvendigvis må og skal arbejdes med og helst også samarbejdes om.

Denne henvendelse havde fire punkter. Jeg skal kun nævne de to, nemlig en opfordring til, at partierne forpligter sig til i finansåret 1975-76 at gennemføre besparelser på 5 mia kr., der fordeles på de offentlige budgetter, altså både statens og de kommunale budgetter. Vi føler, at det er noget i retning af en erfaring, at hvis man ikke tager en målsætning som udgangspunkt, så når man i hvert fald ikke noget, og vi mener, at denne målsætning, når den spredes på samtlige offentlige budgetter, vel er en ret krævende målsætning, men ikke ligger uden for det realistiske plan.

Vi nævnte, at boligforhandlingerne burde fortsættes med sigte på en sammenarbejdning af regeringsoplægget og S-R-skitsen, således at retningslinjerne for de kommende års boligpolitik kunne fastlægges inden sommerferien. Vi mener, at denne sag er betydningsfuld, men vi mener også, at de forhandlinger, der faktisk fandt sted i store bedagsferien, havde en sådan karakter, at

der var grund til at tro, at en videreførelse måske kunne føre til et gunstigt resultat.

Og her står vi så. Afgiftsforslagene er det andet forsøg i løbet af et par måneder på at klare helt presserende opgaver, for at vi kan få tid til at gå i gang med de langsigtede. Fra radikal side føler vi os tilfreds med de ændringsforslag, som vi sammen med andre partier er forslagsstillere til, og det fører også til, at vi, hvis ikke der sker uforudselige ting, er parate til at medvirke til lovforslagenes gennemførelse ved tredje behandling. Ganske uanset udfaldet af de forestående afstemninger frygter vi imidlertid i det radikale venstre, at de politiske muligheder for at løse den kommende tids vanskelige opgaver er blevet forringet.

Simonsen (KF):

Store bededagsmorgen 1974 vil utvivlsomt gå over i historien. Det tror jeg også, de forhandlinger, som lå umiddelbart før denne morgen og i dagene derefter, vil gøre, og hvorvidt de vil blive bedømt positivt eller negativt, tror jeg nok, man har lov at sige, at folketinget endnu i de kommende timer har en vis indflydelse på.

Vi har vel sjældent i dette folketing fået så mange erklæringer, så mange krav fremsat af enkeltpartier og så mange forslag, som vi har oplevet gennem de senere dage. Der er vist ikke nogen tvivl om, at baggrunden også er den, at dette folketing for øjeblikket har 11 partier. Anderledes kan det ikke være. Men der er måske også grund til at gøre opmærksom på, at når man er i den situation, at folketinget har 11 partier, så kræves der en meget stor bevægelighed fra de enkelte partier, og her synes jeg nok, man har lov at sige, som det allerede er sagt fra andre ordførere, at der er visse partier, der har vist en vældig stædighed. Mon ikke dette folketing klarere end nogen sinde har oplevet, at der er langt til 90 mandater, de 90 mandater, der skal til for at få love igennem.

Der har været ført en række forhandlinger siden den berømte store bededagsmorgen, og folketinget står nu over for igen at skulle forsøge at træffe en afgørelse. Vi har fået afgiftsforslagene tilbage med tillæg til den betænkning, der er afgivet, og når man ser på de ændringer og tager udgangspunktet i betragtning, nemlig spørgsmålet om at eta-

[Simonsen.]

blere et valutaværn, er det klart, at man kan begynde at diskutere: er dette formål stadig opfyldt? Jeg vil hertil sige, at man må vel nok dele afgifterne op i to grupper, som vi i øvrigt også gjorde det i starten: dem, der har den direkte virkning på valutaen, og dem, der har den indirekte. Det er nok rimeligt og rigtigt at erkende, at der er sket en forskydning med de ændringsforslag, der er lagt frem nu, fra den direkte virkning til den indirekte virkning. Men det, som jeg synes, det er vigtigt at holde fast ved, er, at nettoprovenuet for disse afgifter stadig er uændret, og derfor tror vi også på, at der herigennem ligger en chance for opfyldelse af det formål, som var udgangspunktet for fremsættelsen af disse lovforslag.

Jeg skal ikke gå ind på at kommentere de enkelte ændringsforslag, som er blevet resultatet af de seneste forhandlinger, men blot fastslå, at der under alle omstændigheder er sket den forbedring, at belastningen for produktionen i de enkelte virksomheder, som bliver omfattet af forslagene, bliver ringere. Jeg tænker her på tv-området og på hvidevareområdet, hvor man nu er nået frem til en lavere afgift, men til gengæld en permanent afgift. Det er klart, at disse ændringer vil bevirke, at vi ikke får de kraftige opbremsninger i visse virksomheder, som kunne have medført en vis form for arbejdsløshed, som ingen naturligvis kan være interesseret i. Det betragter vi som en væsentlig fordel og som et fremskridt.

Hvad angår lovforslaget om lystfartøjerne skal jeg kun sige, at vi, som det fremgår af betænkningen, naturligvis er enige i, at det trækkes tilbage, men vi lægger også vægt på, som finansministeren har bebudet det, at der senere fremkommer et forslag om en årlig afgift, fordi vi mener, at der her ligger et vareområde, for hvilket det er naturligt at søge at etablere en afgift.

Det, det nu drejer sig om, er, at folketinget skal se at gøre sig færdig. Når det drejer sig om en ting som afgifter, er det klart, at dette ikke kan fortsætte i det uendelige, der må træffes en afgørelse. Når man tænker på, hvordan der er sket ændringer i de senere dage, må man også sige, at for erhvervslivet som helhed er det afgørende, at man hurtigt får besked om, hvad det endelige resultat bliver. For man må vel nok sige, at på nu-

værende tidspunkt kan det virke en smule kaotisk for de virksomheder, som skal søge at tage bestik af situationen, fordi der hele tiden kommer nye ændringer, Også af hensyn til dette erhvervsliv er en endelig afgørelse af allerstørste betydning.

Men principielt om afgiftsforslagene vil jeg sige, at vi finder dem stadig væk, som vi også gav udtryk for det under første behandling, nødvendige som et valutaværn. Vi finder dem nødvendige for at søge at imødegå det hastigt voksende betalingsbalanceunderskud, der, som det allerede er nævnt, måske kan nærme sig de 8 mia kr. for kalenderåret 1974. Det er helt afgørende. Vil dette folketing på nuværende tidspunkt ikke træffe afgørelse herom, hvad bliver da konsekvensen? Jå, så ser jeg ikke anden konsekvens, end at vi ikke får truffet nogen afgørelse overhovedet måske i de næste 2 måneder, og resultatet er, at situationen vil flyde endnu mere. Det ansvar kan intet folketing påtage sig efter vor opfattelse.

Ser vi på tilføjelsen til betænkningen, fremgår det klart, som det også er nævnt af andre ordførere, at på nuværende tidspunkt er der i virkeligheden ikke noget flertal for disse forslag, og når man skal prøve at se på, hvordan man skal nå frem til dette flertal, så er det klart, at øjnene falder især på to partier af en vis størrelse, nemlig socialdemokratiet og fremskridtspartiet.

Jeg har forstået på socialdemokratiet, at man erkender alvoren i den foreliggende situation. Jeg tænker her på betalingsbalanceunderskuddet osv. Jeg har forstået, at man i og for sig også i starten var indstillet på på en eller anden måde at nå frem til et resultat på dette område. Jeg synes, det er meget uheldigt, at socialdemokratiet ikke som et stort og ansvarligt parti har kunnet besinde sig til at søge at nå frem til en løsning. Nok er det et ubehageligt område, men som et stort og ansvarligt parti må man også være parat til at tage afgørelser på ubehagelige områder. Man må jo spørge i den nuværende situation: hvad er egentlig socialdemokratiets alternativ til den situation, vi befinder os i, hvor vi har prognoser om betalingsbalanceunderskud på op til 8 mia kr.? Hvad er alternativet? Vi har hørt mange og lange forklaringer om stædighed fra regeringens side og manglende forhandlingsvilje osv., men det, der står tilbage, er for os at

[Simonsen.]

se spørgsmålet om at leve op til ansvarligheden. Og hvis man ikke vil være med til dette, hvad er da alternativet? Det mangler vi endnu at få at vide, men der er stadig væk en chance for socialdemokratiet til at besinde sig med hensyn til at være med til at føre disse lovforslag igennem.

Men det er klart, at øjnene i denne situation også må blive rettet mod fremskridtspartiet. Der er blevet talt om det uforståelige i de ting, vi har oplevet i de senere dage, og jeg vil sige, at vi har oplevet mange forskellige ting i og for sig fra alle sider, så deri behøver der måske ikke at være så mange problemer. Men det, der står som det centrale for os, er, at et parti, der har søgt at gøre sig til det parti, der ville nå frem til skattelettelse på grundlag af besparelser, ikke er parat, når chancen ligger der. For det er i virkeligheden det, der er tale om.

Under første behandling af disse lovforslag gjorde vi gældende, at betingelsen for, at vi kunne acceptere disse afgiftsforslag, var, at man fik et klart tilsagn fra regeringen om besparelser på 5 mia kr. på finansloven for 1975-76, og at vi ellers fik et klart tilsagn om skattelettelse på ca. 10 mia kr. startende fra 1. januar 1975. Allerede inden afgivelsen af den første betænkning fik vi dette klare tilsagn fra regeringens side, og vores betingelse på dette område var dermed opfyldt. På dette område har der været en vældig bevægelse gennem de senere dage. Når man læser tilføjelsen til betænkningen, kan man konstatere, at det nu ikke længere kun er det konservative folkeparti, der ønsker dette, her understreges igen regeringens vilje til at forfølge dette standpunkt, her tilslutter centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti sig det samme standpunkt, og vi forstår på det radikale venstre efter det notat, man har udarbejdet, at man også dér er indstillet på dette. Det vil i virkeligheden sige, at man i dette folketing er meget tæt på at nå op på et flertal, som ønsker besparelser på de nævnte 5 mia kr. Det er det,

fremskridtspartiet, hvis det ikke ændrer holdning, inden vi går til den endelige afgørelse, i virkeligheden siger nej til.

Vi må her konstatere, at får forslagene ikke det flertal, de skal have, får vi igen en situation med et folketing, der ikke kan handle og heller ikke kan nå resultater på dette område. For dem, der har været med til spæredrøftelser gennem en række år i dette hus, tror jeg, at det efterhånden står klart, at de sparerunder, man starter, når en finanslov bliver forelagt i november måned, ikke har mulighed for at give provenuer af det omfang, der her er tale om. Dels er tiden ikke til det, dels er det ikke muligt på så sent et tidspunkt i virkeligheden at foretage så gennemgribende indgreb i en finanslov, at man når så store besparelser, men hvis dette folketing på nuværende tidspunkt accepterer besparelser på 5 mia kr., har man 11 måneder tilbage, inden en finanslov skal træde i kraft. Dermed har man også chancen for at foretage de virkelige grundlæggende ændringer, der skal til for at nå målet.

Det er i virkeligheden det, som fremskridtspartiet nu siger nej til, såfremt man ikke er parat til i sidste instans at gå ind for lovforslagene. Jeg mener, det må være meget vanskeligt for et parti, som har søgt at kaste sig op på spørgsmålet om skattelettelse, at sige nej til den slags ting, når tingene nu virkelig er i bevægelse.

Hr. Glistrup nævnte også spørgsmålet om parcelhusbeskatningen, og jeg skal hertil sige, at det kan vi selvfølgelig godt tage ind i denne diskussion, lige som vi kan tage alle andre ting ind i diskussionen. Der er efterhånden ikke det emneområde, som ikke er kommet til debat i forbindelse med disse afgiftsforslag. Det konservative folkeparti har gennem alle de måneder, hvor vi har diskuteret boligspørgsmålet, haft en klar holdning til parcelhuspolitikken. Der ligger forslag fra forskellige side i skatte- og afgiftsudvalget omkring dette, lige så vel som der ligger forslag om ophævelse af 2½ pct. afgiften. Det, det for os drejer sig om i denne forbindelse, er, at man når frem til at afgive

[Simonsen.]

betænkning på disse områder, og vi håber, at regeringen vil være positiv med hensyn til at få en snarlig afklaring på dette område. Det er for os et helt, helt afgørende punkt, og det er noget af det, som folketinget må søge at få klaret hurtigst muligt, men afgifterne skal igennem, og de skal igennem hurtigt.

Man kunne selvfølgelig fortsætte med mange andre emneområder, der har været draget frem, spørgsmålet om en boligpolitisk løsning på længere sigt, spørgsmålet om indkomstpoltikken, spørgsmålet om skattereformen, hvordan de 5 mia kr. i besparelser skal anvendes osv. Jeg mener faktisk ikke, at tidspunktet er inde til på nuværende tidspunkt at gå i detaljer. Ingen kan være i tvivl om vor holdning til disse spørgsmål. Min konklusion skal derfor kort og godt være den, at folketinget har endnu en chance for at gennemføre nødvendige afgifter for at rette op på vor valutabalace, vise sig som et handledygtigt folketing, tage regeringen på ordet med hensyn til tilsagn om besparelser på 5 mia kr. og skattelettelser på 10 mia kr., søge at få løst parcelhusejernes problemer i de kommende dage, og så i øvrigt få vedtaget disse lovforslag og komme videre i arbejdet.

Erhard Jakobsen (CD):

Når jeg afholder mig fra at deltage i konkurrencen om at sige grimme ting om andre partier, er det hverken, fordi lysten mangler, eller fordi ordvalget mangler. Det er alene, fordi jeg ikke tror, det gavner så forfærdeligt meget, også fordi jeg har siddet herinde i så mange år, at jeg har hørt det ske så mange gange, at jeg ikke selv ville kunne holde ud at høre på det, hvis jeg sad i salen.

Den næste ting, jeg vil sige, er, at det sådan set er misvisende, at næsten alle talere med enkelte undtagelser har måttet drage den slutning, at sagen er klaret, alt håb er ude. Jeg ved meget vel, at det klares ikke ved en dagsorden i aften, det er jeg fuldstændig klar over, men jeg tror, der er stærke kræfter i gang, og der har været det dagen igennem, for ikke at affinde sig med, at 2-3 store partier i fællesskab hjælper hinanden med at tabe det hele på gulvet, så vi får valg.

Der er et par ting, der har gjort stærkt

indtryk på mig i disse dage, hvor vi har for-handlet, og det er — nu ved jeg godt, der er nogen, der får et chok — det er folkene på arbejdspladsen, ikke dem, der stod her i går med, skal vi sige Lilleskolen fra Herstederne og fritidspædagoger, hvis løn bliver betalt af kommunen, og hvem der ellers var. Dem havde jeg lighed til at hilse på ganske kort. Det er ikke dem, jeg taler om. Nej, jeg taler om B&Os tillidsmænd, som mødte herinde, ikke selvbestaltet, men udsendt af deres kolleger fra arbejdspladsen. Jeg ved godt, at man ikke må referere udvalgmøder, men dette vil B&Os tillidsmænd sikkert ikke have noget imod bliver refereret. For det første talte de om „vores“ arbejdsplads, de har altså indført økonomisk demokrati derovre, uden at vi har lagt mærke til det, og de sagde: Vi ved alle sammen, at nu skal vi have pungen frem og betale, for det er nødvendigt, det er der ikke noget at gøre ved, men I må bare ikke skade vores arbejdsplads. Jeg føler trang til at sige, at det er løgnagtig propaganda, når partier i disse dage har prøvet at bilde arbejdspladserne ind, at der er nogen i denne sal, der vil skade beskæftigelsen. Det passer ikke. Overalt hvor der har kunnet peges på beskæftigelsesmæssige hensyn, har alle været klar til at bøje af og lave om, sådan at man ikke ramte beskæftigelsen. Det er sandheden. Det ved de, der har deltaget i arbejdet, også de, der står herude og siger det modsatte. De ved, at det ikke passer. Det er ikke sådan, man skal underrette befolkningen.

Det næste er at der er ingen herinde, der vil en social skævhed. Det passer ikke. Der er mange forskellige meninger om, hvordan man bedst kan gavne dem, der trænger til noget. Det er der mange meninger om. Der er mange, der er skeptiske over for, at man ved at ville gøre noget godt for folk, i stedet for kommer til at gøre noget godt for dem, der skulle gøre noget godt for folk, altså at pengene kommer ud på de forkerte steder. Det er der mange, der er skeptisk over for, men der er ingen, der vil lave hverken skatteordninger eller noget som helst, der vender den tunge ende nedad. Det passer ikke. Jeg tror, hr. Brixtofte har fuldstændig ret i den analyse, han har givet, og som viser, at der er ikke den tendens i det, der ligger her, men det er gammel snak, det er noget, man har sagt i årevis. Så snart man siger indirekte

[Erhard Jakobsen.]

skatter, så siger man, at de vender den tunge ende nedad. Det passer ikke i en lang række tilfælde. Der er i alt fald mange, der har gjort sig umage for at indrette disse afgifter sådan, at det ikke sker, og sker det hist og her, er alle parat til ad anden vej at prøve at afbøde noget af det.

Og så en ting til. Hvor tør nogen i denne situation stikke befolkningen blå i øjnene og bilde den ind, at det er nogle monopol-kapitalister, der skal beskattes, så klares det hele, eller at det er nogle skattesnydere, man skal finde. Herregud, hvorfor ikke erkende, at det er ikke 6.000 mennesker, der snyder i skat, 6.000 velhavere, nej, det er 600.000, der snyder i skat. Det er vistnok sådan, som der står i den hellige skrift, at ånden er redebon, men kødet er skrøbeligt, når det gælder det med at snyde i skat. Der er ikke nogen udvej, men det er naturligvis vidunderligt at se iveren fra den forhenværende finansminister. Jeg har i øvrigt oplevet gang på gang, at finansministre bliver så enormt opfindsomme, når de ikke er finansministre mere; så er det helt utroligt, hvad de kan finde på at lave i en rasende fart. Alt det, de ikke nåede, da de selv var ministre, tror de bestemt kan klares af deres efterfølgere. Al den slags skal vi lade være med at bilde folk ind. Det er det, der gør vælgerne trætte. Vi hører det om og om igen fra skiftende oppositioner.

Perspektiv er der i det, vi er ved at lave her. Perspektivet er for det første lavere indkomstskatter, 10 mia kr. mindre at betale i skat fra 1. januar. Det er nok værd at drage en lanse for; det er nok værd at holde landet fri for et valg, så det kan blive gennemført.

For det andet siger man: all right, så skal der gennemføres en momsforhøjelse. Det sagde jeg jo i forvejen. Forud for valget sagde mit parti: vi kommer ikke uden om momsforhøjelsen. Det gør vi altså heller ikke. Men læg mærke til, at en momsforhøjelse på 5 pct. giver 6 mia kr. på et år, men der regnes kun med 5 mia kr. i skattelettelse. Hvorfor? Fordi den ene milliard kr. naturligvis skal gå til sociale compensationer. Der er da ingen, der drømmer om, at det er folkepensionister og andre, der skal betale, for at man kan få skattelettelse. Nej, skattelettelsen skal selvfølgelig betales af dem, der

der får den. De, der får lavere direkte skat skal til gengæld betale mere i indirekte skat, og det kan afpasses ganske nydeligt, så det ikke vender den tunge ende nedad.

Det tredje er et perspektiv, der endnu mangler i oplægget, men som mit parti agter at føre frem under debatten i morgen — der bliver i alt fald en debat i morgen — spørgsmålet om opsparing. Jeg sagde det ved første behandling, og jeg gentager det, nu vi er ved at være færdige med anden behandling: der er ikke tilstrækkelig incitament til den private opsparing i dette forslag, men det er ikke nogen kritik af forslagene som de ligger, for det er noget, der kan indbygges — vi skal jo ikke nå det hele hverken i aften eller i morgen.

Jeg lyttede med stor interesse til hr. Glistrups tale. Jeg har haft lejlighed til at snakke med hr. Glistrup et par gange i løbet af disse dage her — ja, vi har snakket sammen før, og det har mange syntes var mærkeligt — og jeg mener, hr. Glistrup har fat i en rigtig ting. Jeg mener, at der i dette ting er et flertal af partier, der ved folketingsvalget forpligtede sig til at sikre parcelhusejerne imod S-SF-forligets virkninger. Jeg vil gerne bede finansministeren om i aften at udtale, at han har intet imod, at vi i løbet af i morgen eller i overmorgen — hvor hurtigt det nu kan gøres — gennem skatteudvalgets energiske formand, der bestemt ikke har forsøkt nogen ting på det område, i løbet af et par dage gennemfører den parcelhusbeskatning, som hr. Glistrup taler om. Jeg beder finansministeren give udtryk for, om han mener, der er mulighed for at gøre det. Og så synes jeg, vi for at muntre hr. Glistrup lidt op skulle se at få 2½ pct.s afgiften fjernet samtidig. Der er jo lidt penge af dem, som hr. Glistrup leder efter, til at gøre lidt godt også. Jeg synes, vi skal se at få undersøgt disse muligheder, eventuelt gennem det politisk-økonomiske udvalg, i løbet af i morgen. Jeg ved godt, at der er nogen, der tror, at det hele skal ske i aften; det tror jeg ikke på. Jeg kan ikke se, hvad der haster nu. Man behøver ikke at være bange for hamstring, for folk har brugt alle de penge, de har, og har købt det, der er. Vi har tid i morgen, og jeg mener, vi bør undersøge til bunds, om ikke vi kan få noget af det perspektiv frem, som hr. Glistrup syntes der manglede, og

[Erhard Jakobsen.]

som han har brug for, om ikke man uden vanskelighed kan gøre det — ikke for at takkes hr. Glistrup, men for at opfylde løfter, som adskillige partier i dette ting selv har givet. Det ville jo ikke være så rart, hvis hr. Glistrup kunne bebrejde os, at der blev valg, fordi vi stemte mod de forslag, vi selv havde stillet. Det var nu ikke nogen særlig behagelig baggrund for et valg.

Når jeg nu er inde på tanken om valg så vil jeg gerne sige, at det er da simpelt hen umuligt. Enhver, der har den mindste føling med vælgerne, ved, at det vil blive optaget om ikke, som en fornærmelse, så dog med hovedrysten og beklagelse af, at folketingets partier kan opføre sig så umodent, som der vil være tale om, hvis man udskriver valg, skønt der er så mange muligheder i dette ting. Jeg havde nær sagt: selv om vi ikke havde nogen regering — og det siger jeg ikke med forklejning af den, vi har — så ville der ligge 6 eller 7 muligheder for forlig i dette ting. Det er jo sandheden om det.

Det er ikke de små nye partier, der har hindret et forlig, det tror jeg enhver er parat til at erkende. Tværtimod vil nogen måske mene, at hvis socialdemokratiet delte sig én gang til, så var forligsmulighederne noget større her i tinget. Hvem der kommer til at stå med ansvaret for et valg ved jeg endnu ikke; jeg ved bare, at det bliver i hvert fald ikke centrum-demokraterne. Men den, der kommer til det, skal nok få vælgernes kærlighed at føle, det føler jeg mig helt overbevist om. Det parti, der vover at sætte personlig og partimæssig prestige højere end hensynet til, at vi kan risikere en devaluering, hvis landet i 3 måneder ikke er i stand til at foretage sig nogen af de ting, der er nødvendige, det parti bliver sikkert belønnet af vælgerne.

Lige til afslutning: jeg siger på forhånd, at mit parti stemmer imod den dagsorden, som jeg er sikker på at hr. Knud Jespersen kommer med på et eller andet tidspunkt.

Formanden:

Ikke så højlydte tilkendegivelser. Jeg håber, tilhørerne respekterer ordenen her i huset.

Ømann (SF):

Vi har jo hørt adskillige ordvandsfald. Jeg skal prøve på at opføre mig lidt anderledes.

Der er ingen grund til at gå ind på disse mærkværdige og forvirrede ændringsforslag, som egentlig skulle være det, vi behandlede her.

Regeringen fik en frist fredag morgen, men regeringspartiet og dets borgerlige støttepartier har vist, at de ikke kan enes om noget som helst konstruktivt eller fornuftigt. Tværtimod har de fjernet sig yderligere fra befolkningen ved at gøre de afgifter, som vi med sikkerhed ved rammer de ringere stillede befolkningsgrupper, yderligere tyngende. Socialdemokratiet har haft sine fingre langt nede i disse forhandlinger. Tendensen i ændringsforslagene er klar, men denne asociale tendens redder ikke dansk økonomi, og der er i virkeligheden ikke grund til alt dette kævl. Regeringen Poul Hartling har på tvivlsom vis antaget et regeringsmandat. Det har den ikke forvaltet. Jeg synes, at den eneste konklusion, der kan drages her, er, at regeringen Poul Hartling har spillet fallit.

Jens Møller (KrF):

Jeg tror ikke, der er nogen af partierne, der er særlig begejstrede ved nye afgiftsforslag. Det er aldrig rart at skulle indskrænke forbruget, men den økonomiske situation, som allerede har været nævnt flere gange her i debatten, nødvendiggør en indskrænkning af forbruget. Vi kan ikke i dette land blive ved med år efter år at leve på nas. Derfor er en række ansvarlige partier gået sammen om disse afgifter.

Samtidig må man huske på, at de i virkeligheden kun er første del af en samlet løsning, hvoraf de to andre dele er besparelser på 5.000 mill. kr. på næste års finanslov og skattelettelser på 10.000 mill. kr. i året 1975. Disse besparelser og skattelettelser er garanteret af en række partier, der sammen med et af de store partier her i dette ting vil kunne danne et flertal. Der er altså her tale om den åbning, som vi alle længe har efterlyst, den sanering af dansk politik, som vi alle tracter efter og ønsker skal komme snarest muligt.

I den situation er det jo temmelig fantastisk, at der er et parti, som mere end nogen

[Jens Møller.]

anden har råbt på skattelettelser og besparelser, der nu vil stemme imod første del af denne pakke, vel vidende at de derved vil hindre disse besparelser og disse skattelettelser, i hvert fald at de kan træde i kraft i januar 1975. Man har jo stadig lov at håbe, at de endnu vil besinde sig. Det er jo sådan, at et folketingsmedlem kun er bundet af sin samvittighed, og det vil sige, at hvert enkelt medlem må være med til at bære ansvaret for det, de gør, ansvaret for at man skyder skattelettelser og besparelser ud i en ukendt fremtid, nu da de endelig er inden for rækkevidde.

Jeg vil gerne tale direkte til fremskridtspartiets medlemmer. Jeg prøvede på det i eftermiddags, da var der ikke ret mange af dem, det er der desværre heller ikke nu. Det er så meget mere beklageligt, som de ofte har udtalt, at det er hernede i folketinget de træffer deres beslutninger efter at have hørt de forskellige ordførertaler. Men så til dem, der er tilbage: tænk jer om endnu en gang, inden I kaster landet ud i en valgkamp: Jeg ved godt, I vil sige, det er ikke jeres skyld, det er regeringens skyld, og det er de andres skyld. Ja vel, der er sikkert skyld på alle sider, men det er ikke det, der er det afgørende i den nuværende situation. Det afgørende er, at I har mulighed for at hindre det, I har mulighed for at hindre, at folketinget lammes i en længere periode, I har mulighed for at hindre, at masser af lovforslag, en masse arbejde kasseres og smides ud, så vi må begynde forfra igen. I har mulighed for at hindre, at situationen får lov at løbe løbsk og forværres, så den regering, der kommer til efter et folketingsvalg, må tage endnu mere drastiske forholdsregler for at standse udviklingen. I den forbindelse er det ganske ligegyldigt, hvad den regering kommer til at hedde. Mange af os håber stadig, at I vil sætte landets interesser højest og stemme for forliget.

Hvad angår de ændringsforslag, der er fremsat af finansministeren, så kan kristeligt folkeparti tiltræde dem alle sammen. Det er jo ganske naturligt, da de fleste af dem er vores oprindelige ændringsforslag, der nu er optaget af ministeren.

Knud Jespersen (DKP):

Som vi sagde allerede under første behand-

ling, var denne buket, vi nu har til fortsat anden behandling, af en sådan karakter, at vi ikke på nogen måde ville dele ansvaret for at udløse en sådan byge over den sagesløse befolkning. Vi sagde det ikke, fordi vi var bange for at tage et ansvar. Vi sagde det, fordi vi tog et ansvar over for dem, der har gjort Danmark rigt, over for dem, der slider og slæber, over for dem, der hver dag mærker skattens skarpe klo og samtidig føler, hvordan prisstigningerne undergraver indgåede lønaftaler.

Vi sagde ikke, at vi vendte os imod enhver form for indgreb, tværtimod. Når det tidligere er sagt i diskussionen, at der var intet parti, der pegede på noget alternativ, så må jeg understrege, at både ved første og ved anden behandling gjorde kommunisterne opmærksom på, at der findes midler i de såkaldte nulindtægter, i skatteunddragelserne, i spekulationsgevinster og i de fortsatte voldsomme værdistigninger på jord og fast ejendom. Det betyder ikke, at vi dermed mente, at sagen var klar; vi pegede også i denne forbindelse på besparelser og sagde: hvis man skal spare noget som helst, så skal det ikke være på de sociale eller de uddannelsesmæssige områder, men så må det være på de uproduktive områder, og her anførte vi militærudgifterne. Men man har en tilbøjelighed til i de partier, der vedtog tillidsdagsordenen store bededag om morgenen, at gå i en vældig bue uden om de virkelige problemer og vende sig mod lønmodtagerne, fordi, som man har sagt ved tidligere lejligheder, netop lønmodtagerne udgør de mange, og menigmand må betale. Ja men, menigmand har betalt. Menigmand har været med til at redde landets økonomi 15-20 gange, og hver gang er det blevet dybere og dybere indgreb. Denne gang sætter vi rekord. Ja, nogle af forslagene er endda blevet forværret af at ligge de par dage, og hvis en sådan stigning fortsat skal gøre sig gældende, så må man jo tro, at vores bedømmelse er korrekt. Vi anser altså disse forslag for at være forslag til skade for beskæftigelsen.

Landbrugsministeren anfører, at folk ikke køber oksekød, og det hænger sammen med de højere oliepriser, fordi økonomien bliver anstrengt. Ja men hvordan vil det ikke gå for de bygningshåndværkere og andre, der skal til at betale mere i vægtafgift og til at købe dyrere biler for at passe deres ar-

[Knud Jespersen.]

bejde, eller for dem, der bliver ledige, når man begrænser forbruget? Det vil ramme ind på alt her i tilværelsen, for det moderne samfund hænger sammen, og i denne kæde er der ingen, der vil gå ram forbi.

Regeringen har da heller ikke lagt skjul på sine hensigter, nemlig at afgiftsbuketten havde til formål at dæmpe efterspørgslen. Forbruget var for stort, og derfor har besparelses- og afgiftsforslagene samme mål, at forbruget skal bringes ned. Det er en forældet metode. Det er en metode, der er uacceptabel set fra enhver tænkelig synsvinkel, hvis man er almindelig arbejder, tjenestemand, funktionær eller dermed ligestillet.

Man ville altså ikke have de indgreb, som vi pegede på, og i stedet har man konstrueret noget, som man kalder et valutaværn. Vi har tidligere i den forbindelse peget på, at så kunne man jo regulere importen, eller — for at skære det ud i pap — man kunne gå den italienske vej, således at man ad den vej virkelig garanterede, hvordan tilførslerne ville blive, og samtidig var med til at sikre beskæftigelsen.

Der er intet i disse forslag, der har det formål at udvide sociale eller økonomiske rettigheder. Der er heller intet i disse forslag, der har det formål at tage noget fra storkapitalen eller de store profiler.

På den baggrund må jeg sige, at vi er nået til samme konklusion også ved at gennemlæse den tilføjelse til betænkningen, som vi fik overordentlig kort tid før dette møde startede. Kommunisterne er holdt uden for skatte- og afgiftsudvalget, og tilføjslen til betænkningen fik vi stort set omkring kl. 22. Af denne betænkning fremgår det jo, at der er et klart flertal, der ikke kan acceptere regeringens forslag.

Det viser sig altså nok så paradoksalt, at de, der erklærede tillid store bededags morgen, ikke havde noget at have denne tillid i. De havde ikke nogen forslag, hvorom de kunne blive enige, og nu er vi altså lige vidt. Vi har forskudt tiden, setv om alle har talt om, at det haster overordentlig meget med at finde løsninger. Det gør det, men det haster ikke med at finde sådanne løsninger.

Hvad angår ændringsforslagene, udspringer det af vores princip om at sige principielt nej til de fire lovforslag med de sociale nedskæringer, de indeholder, at vi ikke kan

stemme for ændringsforslag, der giver os et medansvar for en forhøjelse af afgiften på nogle af varerne, som yderligere kan give et nedslag i beskæftigelsen. Vi vil altså ikke påtage os noget ansvar i den retning, og dér, hvor der er tale om en stramning, vil vi naturligvis stemme imod denne stramning.

Inden jeg siger noget i forbindelse med den historiske gennemgang af, hvordan folketingets forhandlinger er forløbet — eller rettere hvordan forhandlingerne er forløbet mellem forskellige partier i folketinget og i skatte- og afgiftsudvalget — synes jeg, vi må erkende, at det har været en overordentlig lang manøvre. Omkring fem døgn er gået, og hr. Erhard Jakobsens dagsordensforslag om tillid løste altså intet. Nu kan man stille sig spørgsmålet: vil man ud fra dette fortsætte disse manøvrer? Så vil det i virkeligheden betyde, at det, der er regeringens krise og dens fallit, bliver folkestyrets krise. Vi er alvorligt bange for, at hvis regeringen ikke ved denne lejlighed erklærer sig på en eller anden måde, så kan det ikke alene komme til at skade folkestyret, men også dem, der af ærlig vilje er indstillet på, at man skal føre en økonomisk politik, der modsvare landets interesser.

Igennem disse dage og nætter, hvor vi fortrinsvis har været holdt ude fra forhandlingerne, har der jo igennem massemedierne flydt forskellige forlydender om forskellige former for forlig. Den ene dag var hr. Glistrup parat til at acceptere, den anden dag ikke, og skal man vurdere hr. Glistrups tale her i dag, så må det være et klart nej fra fremskridtspartiets side. Man har talt om at hæve eller sænke afgiftssatserne, inddrage parcelhuse, inddrage hele boligsektoren, men det, man ikke har gjort, er at få en direkte og gennemgribende parlamentarisk debat af disse ting midt i folketinget.

Netop på den baggrund virker det noget søgt, ikke mindst fra hr. Erhard Jakobsens side, når hr. Erhard Jakobsen siger fra denne talerstol, at folk vil ryste på hovedet ad os, hvis man udskrev et valg. Jeg tror, folk i dag ryster på hovedet, fordi vi efter mange måneder, efter flere døgn stadig væk taler om, at noget må ske, og noget må gøres, og så havner vi i de gammeldags metoder. Jeg forstår godt, at hr. Erhard Jakobsen er bange for et valg, det vil jeg gerne skænke ham, men jeg kan ikke tage hensyn til det.

[Knud Jespersen.]

Det var meget besnærende, at hr. Erhard Jakobsen konstaterede, at det dagsordensforslag, som jeg måtte have i lommen, ville hr. Erhard Jakobsen stemme imod. Det er i virkeligheden at tage forskud på glæderne. Nu kunne jeg jo fristes til at fremsætte et dagsordensforslag om, at forhandlingerne skulle gå videre; så måtte hr. Erhard Jakobsen stemme imod, hvis han vil holde ord. Det skal jeg undlade at gøre, fordi jeg synes, vi har brugt megen tid, og der er kommet lidt ud af det, overordentlig lidt. De skatte- og de afgiftsforslag, man burde gennemføre, er af en helt anden art, og derfor må vi afvise de foreliggende forslag totalt.

Når man siger, at vi har ikke tid til et valg, ja men har vi da tid til sådanne manøvrer, som vi har været igennem? Har vi da tid til at prøve at handle hen over hovedet på befolkningen i en sådan udstrækning, at ganske vide kredse har følt, at det eneste, de kunne gøre, var at protestere ved at holde møder i arbejdstiden eller nedlægge arbejdet? Vi har talt gang på gang i dette ting om, hvordan man skulle respektere armarkedets parters forhold. Er man da ikke klar over, at man med disse forslag griber ind i indgåede aftaler, at man faktisk bryder den overenskomst, der er indgået? Alligevel er man forbavset, og nogle er forargede over, at disse arbejdere ikke længere bare vil bøje nakken.

Det, regeringen Hartling har gjort mesterligt, er at udnytte frygten for valget, ikke i befolkningen, men i dette høje ting. Det er her, frygten er, og jeg er bange for, at denne frygt kan komme til at lamme. Den lammede jo så meget, at man gik ind på ideerne og tankerne under første behandling og mente, at man måtte finde en løsning på den nuværende regerings grundlag. Det var allerede at give regeringen gode kort på hånden.

Vi har absolut den opfattelse, at befolkningen — inklusive B&Os tillidsmænd og inklusive alle andre tillidsmænd — faktisk venter, at man nu skal have luften renset. De vil tages med på råd, de vil påvirke socialdemokrater, centrumdemokrater, kommunister og folkesocialister igennem valgmoderne ved at forklare, hvad for en politik der skal føres. Er det udemokratisk, er det at lide tempotab at gå ud og spørge det arbejdende folk og alle mennesker i dette land,

hvad de mener der skal gøres? Vi mener absolut nej. Når man kan konstatere, at der ikke er bevægelse i feltet — det kan vi selvfølgelig gøre med glæde, fordi vi så forslagene som reaktionære, som asociale indgreb — så synes jeg, det var rimeligt at man stoppede manøvrerne fra folketingets side, at man simpelt hen konstaterer kendsgerningerne.

På den baggrund skal jeg tillade mig at stille et forslag, der, hvis det skulle blive vedtaget, ville forhindre, at man kom i gang med tredje behandling, og samtidig ville indebære, at samtlige forslag var bortfaldet, og at man ville kunne give det danske folk ordet for at konstatere, hvad de mente der nu skulle gøres. Jeg skal tillade mig at fremsætte *forslag om motiveret dagsorden*, der lyder:

„Idet folketinget nu må konstatere, at regeringen ikke evner at lede den økonomiske lovgivning på en for landet forsvarlig måde,

opfordrer tinget regeringen til at træde tilbage og omgående udskrive nyvalg til folketinget.

Tinget går dermed over til næste sag på dagsordenen.“

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Poul Westergaard (DR):

Fredag morgen gav dette tings flertal jo regeringen en tillidserklæring, der har ført til et nyt begreb i folkemunde, nemlig „tillidspartierne“. Retsforbundet stemte for denne tillidsdagsorden og er altså også blevet indrangeret i denne flok, forståeligt nok. Jeg har egentlig lyst til her at gøre et par bemærkninger om vores bevægelse til at stemme for den omtalte tillidsdagsorden.

For det første er vi enige i, at den økonomiske situation er alvorlig, og at et valg med efterfølgende måske langvarig regeringskrise vil betyde en udskydelse af problemernes løsning, som situationen i hvert fald dårligt tåler.

Dernæst var vi af den opfattelse, at forhandlingsmulighederne ikke var udtømte, og dette er jo blevet bekræftet af det, der er sket i den mellemliggende tid, som jo både

[Paul Westergaard.]

har ændret forslagene og skabt en ændret politisk tilslutning til forslagene.

Endelig har det hele tiden været vores opfattelse, at en mindretalsregering med kun 22 mandater bag sig først og fremmest må være indstillet på at spille den formidlende rolle. Den kan ikke hundse med dette ting. Hvis en sådan regering kommer i et mindretal, så behøver det ikke — efter vor opfattelse — nødvendigvis at betyde valg eller regeringskrise. Det må være naturligt, at en sådan regering er indstillet på at tilpasse sine forslag til det politisk mulige.

Under de efterfølgende forhandlinger, altså siden fredag, har vi ikke hos regeringen og for så vidt heller ikke hos folketingets øvrige partier mødt nogen forståelse for, nogen hensyntagen til, de synspunkter, som er vores. Det kan skyldes, at vi kun har 5 mandater og ikke kan spille nogen rolle i magtspillet og i og for sig heller ikke ønsker på den måde at dominere. Men vi har nogle synspunkter, som vi naturligvis gerne ville have taget hensyn til, og dem gjorde jeg rede for både under første behandling og under første del af denne anden behandling natten til fredag.

Vi ønskede, at de midlertidige og stærkt kritiserede afgiftsforslag vedrørende nogle udvalgte varegrupper — biler, fjernsyn, køleskabe og sådan noget — blev erstattet helt eller delvis af yderligere offentlige besparelser. Vi henviste her til vores omfattende spareforslag og yderligere til den manglende på logik, der ligger i at lave forbrugsbegrænsning gennem store afgifter, som vil skade enkelte brancher og mange arbejdspladser, samtidig med at regeringen fortsætter med at pumpe købekraft ud gennem milliardtilskud til arbejdsgiverne. Det er efter vores opfattelse heller ikke logisk at foreslå en begrænsning af bilimporten, samtidig med at regeringen foreslår at anskaffe nye kampvogne til over 1/2 mia kr. Men ikke på nogen som helst af de punkter har vi mødt nogen imødekommenhed fra regeringens side. Man har afvist os, og man har henvist til, at der jo foreligger forlig om disse sager mellem venstre og det socialdemokrati, som nu, hvor firepartiforliget har vist sin utilstrækkelighed, vender sine gode makkere ryggen.

Det samme har jo været tilfældet, når vi

gang på gang har peget på, at virkelig holdbare løsninger ikke er mulige, hvis man går uden om det problem, som enhver uden for dette ting kan se, nemlig de ufortjente gevinster ved passiv jordbesidelse. Dette problem vil regeringen lade ligge, og socialdemokratiet nøjes med at snakke om kapitalvindingsskat og 2 1/2 pct.s afgift og al den slags, som jo gennem årene har vist sig at være aldeles virkningsløst over for dette problem.

Vel, det er tilladt at have forskellige politiske opfattelser. Det er klart, at vi kan ikke og vi vil ikke medvirke til at vedtage afgifter, som vi principielt er klart imod, når det ikke kan ske i en rimelig og logisk sammenhæng og med udsigt til, at vi virkelig kommer de økonomiske dårligdomme til livs. Og det er såmænd et standpunkt, som vi er helt trygge ved at gå ud og forklare vore vælgere, hvis regeringen nu måtte komme til det resultat, at den vil kaste landet ud i et valg.

Vi er, sådan som det fremgår af betænkningen, indstillet på at stemme for de såkaldte gifiktskatter, altså skatterne på tobak, spiritus og øl, og også i den noget skrappere udgave, som der er stillet ændringsforslag om. Det gør vi dels naturligvis på grund af den øjeblikkelige økonomiske situation, dels fordi dette afgiftslovsforslag har en nøje sammenhæng med de videre skattereforplaner. Det er simpelt hen en væsentlig del af det finansielle grundlag for en indkomstskattereform med store indkomstskattelettelser, og en sådan ønsker også vi, og den skal vi naturligvis i gang med også efter et eventuelt valg.

Derimod kan vi altså ikke medvirke til de øvrige afgiftsforslag, og det kan vi ikke af de grunde, jeg allerede udførligt har gjort rede for, og som ingen har overbevist os om, og ingen heller har forsøgt at overbevise os om, skulle være forkerte. Vi kan naturligvis også stemme for de ændringsforslag, som efter vor opfattelse betyder visse forbedringer, uden at vi dermed er forpligtet til at stemme for afgiftsforslagene ved tredje behandling.

Vor stillingtagen er ikke bestemt af og vil ikke blive bestemt af, om regeringen eller andre truer med et valg. Vi er og vi har hele tiden været indstillet på samarbejde, og vi er fortsat modtagelige for gode argumenter.

[Poul Westergaard.]

Men jeg tror, at hvis der overhovedet skulle være en mulighed for, at dette ting kunne nå et resultat, så må noteudvekslingens tid være forbi, der er udvekslet skriftlige noter nok. Så må dette tings ansvarlige partier — og det vil de jo alle sammen helst gerne være — først og fremmest tale sammen og prøve at forstå hinanden. Det har vi altså indtil dette tidspunkt ikke mødt noget der tyder på at tinget er i stand til, men vi håber, at det vil være tilfældet.

Formanden:

Jeg henstiller, at medlemmerne dæmper deres indbyrdes samtale.

Birgit Busk (U):

Nu er det efterhånden ved at være en uge siden, finansministeren præsenterede afgiftsbuketten og hvad dermed fulgte, og vi er ærlig talt ikke kommet mange centimeter videre siden da. Ord har vi hørt, ord, ord, krav og trusler, ændringsforslag, tillægsbetænkninger, og hvad ved jeg. Jeg kunne godt tænke mig nu på dette tidspunkt at stille folketinget dette spørgsmål: kan vi være det bekendt, og hvad er formålet i grunden? Er det et valg, man ønsker, og i så fald, hvem skulle dette valg gavne? Jeg kan ikke få øje på det. Nå ja, det kan måske gavne et eller to partiers Galluptal, men så vidt jeg har forstået sagens rette sammenhæng, drejer det sig ikke om at styrke sine Galluptal, men derimod om at styrke det danske samfund, det samfund, som vi har fået ansvaret for den 4. december sidste ar.

Måske har nogle glemt det, men jeg gør opmærksom på, at ca. 90 pct. af den stemmeberettigede del af befolkningen satte krydser på stemmesedlerne den 4. december. Disse 90 pct. kunne tyde på, at vælgerbefolkningen i det mindste kendte sit ansvar. Så synes jeg, det er tragisk, at folketinget ikke gør det. Nej, ikke hele folketinget, men i hvert fald 27 ud af de 179. Jeg tør næsten garantere for, at de mennesker, der sørgede for, at disse 27 personer kom ind i dette ting,

stemte på disse 27 i tillid til, at de kunne rette den hældende vogn op, og ikke i håbet om, at de ville vælte den helt i afgrunden. Det er nemlig det, de 27 er ved at gøre.

Overalt i folketinget, hvor man møder en af de 27, hører man, at regeringen er ved at begå selvmord. Jeg vil gerne spørge hr. Glistrup, hvordan det rent juridisk ser ud for den, der hjælper med til et selvmord. Og for at blive i terminologien kan jeg ikke med min bedste vilje se, at der tale om noget selvmord; der er tale om, at fremskridtspartiet giver regeringen et nakkeskud.

Det er sagt til bevidstløshed i denne ugelange debat, at problemerne ikke løses gennem et valg; de udskydes bare til gavn for ingen og til skade for alle. Jeg finder det i høj grad sørgeligt, at hr. Glistrup og hans partifæller i dette ting på så kort tid er blevet smittet af taburetkløen, så de er klar til at kaste sig selv, deres idealer og især deres vælgere og deres vælgeres tillid over bord. Hr. Glistrup kan nemlig godt tro mig, når jeg siger, at det ikke skyldes et håb om snarlig socialisering af Danmark, at så mange vælgere stemte på hans parti, tværtimod. Og det vil hr. Glistrup også kunne finde ud af, hvis han giver regeringen det nakkeskud, som han har overvejet frem og tilbage om han skulle affyre.

Regeringens lovforslag må igennem, medmindre folketinget kan være tavse tilskuere til, at Danmark bliver kørt bankerot.

Hilmar Baunsgaard (RV):

De få bemærkninger, jeg havde tænkt mig at fremsætte her, vil jeg tilføje et par bemærkninger i anledning af den tale, hr. Knud Jespersen holdt heroppe for et øjeblik siden. Jeg gør det, fordi det altid kalder på en ret stærk indre reaktion hos mig, når en kommunist står op og skal forsvare dansk folkestyre.

Jeg siger dette, fordi det virker ejendommeligt på en, der tror på folkestyret, at opleve, at man kan betjene sig af de midler, som hr. Knud Jespersen og hans parti har betjent sig af i disse dage, der jo er gået

[Hilmar Baunsgaard.]

ud på at opfordre til aktioner uden om folkestyret, og så samtidig stå og tale, som man her gør, om folkestyret.

Hr. Christophersen rejste det spørgsmål, om de demonstrationer, der har fundet sted, har påvirket socialdemokratiet. Det er jeg ude af stand til at udtale mig om, men jeg synes, der er rimelig grund til, at vi andre benytter lejligheden til at beklage, at der her i tinget findes to partier, der påstår at være parlamentariske partier, og så består deres væsentligste indsats i at opfordre til udenomsparlamentariske metoder. Jeg beklager, at det forholder sig sådan, men det gør det.

Så vil jeg gerne sige om situationen, at når vi nu står i øjeblikket og vel over for hinanden nærmest må erkende, at så langt man er i stand til — og det betyder ikke, at det er til enden — at bedømme situationen, så tyder det på, at den vil udløse et folketingsvalg. Og man må spørge sig selv, hvordan det går til, at et folketing, bestående af partier, der fra alle sider uden forbehold erkender, at den økonomiske situation er så alvorlig, at den kræver indsats nu, så alligevel ender dér. Dér må jeg sige, at til forståelse af dette kommer man ikke uden om i særlig grad at betragte det adfærdsmønster, der har præget de tre største grupper her i tinget: socialdemokratiet, fremskridtspartiet og venstre, for det er især i et forsøg på at betragte netop disse tre gruppers adfærd, man kan finde forklaringen på, at det måske ikke lykkes at få gennemført den økonomiske sanering, som alle synes i hvert fald verbalt at erkende behovet for.

Det er tre måneder siden, venstre og socialdemokratiet fandt hinanden i et økonomisk forlig, som de dengang forsøgte at overbevise alle andre om havde klaret den økonomiske problemstilling i hvert fald for dette år. Nu tre måneder efter viser det sig, at det gjorde det ikke. Alligevel er disse to partier ikke i stand til at finde en sådan forhandlingsform, at de kan tale sig til rette. Det er noget, som må siges, fordi det er noget beskrivende for situationen. Hvad det tredje parti, fremskridtspartiet, angår, så har det nu mest ydet bidrag til situationens udvikling ved at springe fra standpunkt til standpunkt, og hvad enten man tror det eller ej,

så er det ikke en adfærd, som giver positive resultater.

Det radikale venstre tager medansvar for dette økonomiske indgreb, fordi landet er i en alvorlig økonomisk situation. Vi vil ikke nøjes med at konstatere, at landet er det. Til trods for, at der er enkeltheder, måske også helt uvæsentlige enkeltheder, vi kunne ønske anderledes, så gør vi det, fordi vi anser den økonomiske situation for så alvorlig, at det ikke længere er nok at tale om den. Det radikale venstre forsøgte i aftes at tage et initiativ, der skulle kunne lede til, skal jeg sige en genoptagelse af forhandlingerne. Det lykkedes desværre ikke. Vi fik en positiv reaktion fra regeringen, men der skal jo mere end én positiv reaktion til.

Jeg vil gerne sige, at jeg har en fornemmelse af, at hvis klokken er noget i billedlig forstand, så er den mindre end ét minut i tolv. Til trods for dette meget korte tidsrum, stadig billedlig talt, vil jeg gøre et sidste forsøg og endnu en gang ikke mindst henstille til de tre partier, som i kraft af den placering og den størrelse, de har her i dette ting, er afgørende for, om der kan foretages dette økonomiske indgreb, som alle indser nødvendigheden af at man gør. Jeg ved, det stiller krav til alle. Jeg kan forsikre, det også har stillet krav til det radikale venstre, at vi tager medansvar. Vi gør det, fordi vi føler, at situationen er alvorlig, og jeg er faktisk overbevist om, at den er så alvorlig, at ingen i dette ting er i tvivl om, at det kan være, at der er en risiko for økonomisk kaos, hvis der skal gå adskillige måneder, inden der foretages en økonomisk handling.

Derfor opfordrer jeg endnu en gang til, at man besinder sig.

Gert Petersen (SF):

Hr. Hilmar Baunsgaard kalder mig på talerstolen med sin tale om forholdet mellem parlamentarisk og udenomsparlamentarisk virksomhed. Jeg synes jo ganske vist, at det i denne situation, hvor man påtænker at pålægge befolkningen byrder i størrelsesordenen 2-3 mia kr. — måske bliver det afværget, men hvor man påtænker det — og hvor hr. Hilmar Baunsgaard er villig til i princippet at deltage heri, er lidt ved siden af at begynde at diskutere parlamenta-

[Gert Petersen.]

rismens problemer. Men jeg har da ikke noget imod det.

Jeg vil godt have lov til at minde om, at det demokrati, vi kender, og den parlamentarisme, vi kender, faktisk blev institueret ved et folketog, blev institueret igennem en massedemonstration, og at dialogen mellem det, som dengang kaldtes rigsdagen, i dag folketinget, og befolkningen igennem årene er foregået på mange måder, men at denne dialog under alle omstændigheder var en nødvendighed, hvis folkestyret skulle leve og trives. Men det, som er sket i de senere år, er vel egentlig, at den dialog, den samtale, ligesom er ved at gå i stå, den tørrer ud med det resultat, at man sidder herinde bag Christiansborgs meget tykke mure og taler ét sprog og lever ét liv, mens folket lever et helt andet liv. Vi bør tænke på, hvad der sker ude i befolkningen. Vi bør tænke på, hvordan det går de forventninger og planer, som ganske almindelige mennesker rundt omkring har lagt med hensyn til, hvad de vil foretage sig i det næste eller i det næste år igen, og hvor de ofte arbejder med meget snævre marginaler mellem indkomst og udgift, hvordan de reagerer på det, vi foretager os. For de må gang på gang opleve, at tæppet bliver trukket bort under dem. Det er jo det, der sker. Jeg ved da godt, at vi ikke er tilbage for 50-60 år siden, at det ikke er sulten, der banker på døren, men det er den bestandige usikkerhed, den bestandige utryghed; man ved ikke, hvor man er henne.

Der er noget, som undrer mig i forbindelse med sådan et indgreb, som vi drøfter her, og det er, at der næsten er en tradition for i folketinget — og det tror jeg har en betydning for befolkningens reaktion — at man gang på gang vedtager, hvis ellers man kan komme af sted med det, hr. statsminister, at nu skal der gennemføres nogle afgiftsforhøjelser, nu skal skruen have en omgang til. Og så kommer der et eller andet protokollat, hvor man aftaler, at man ned sætter nogle hurtigtarbejdende kommissioner, som skal se på indgreb mod nulindtægter eller på en fornuftig boligløsning eller på et opgør med spekulanter af den ene eller den anden type osv. Det er noget, der ligger sådan fremme i tiden.

Hvad om man byttede om? Hvad om man

sagde: nu vedtager vi et indgreb mod spekulanterne, imod dem med nultrækprocenterne, som har særdeles store indkomster og dermed i virkeligheden tvinger almindelige arbejdende mennesker til at betale deres skat, hr. Glistrup? I en sådan situation, hvis det blev vedtaget, hvis det blev gennemført, er jeg helt overbevist om, at så ville den almindelige befolkning se anderledes på de afgiftsforhøjelser, som fra tid til anden kan skønnes nødvendige ud fra valutariske hensyn.

Men sådan går det jo ikke. Det går altid omvendt. Og den onde cirkel må brydes. Hvis ikke den bliver brudt, smuldrer dette folkestyre. Så kan hr. Hilmar Baunsgaard anlægge betragtninger om, hvem der er for og imod folkestyret osv., men befolkningen vil ikke acceptere det. Det er jo det, der er sagen. Folket er træt af den måde, som man herinde har at arbejde på. Derfor oplevede vi i går, at meget store dele af befolkningen, af lønmodtagerne, greb til en slags fortvivlensens selvhjælp — det er jo også et ord, der har hjemmel i vores demokratiske historie, det har man jo fra særdeles demokratiske partiers side i dansk historie truet med fra tid til anden — fordi man føler, at målet er fuldt, at man ikke længere vil acceptere denne måde at arbejde på, som efterhånden er blevet traditionel herinde.

For 2 måneder siden blev der gennemført et arbejdsgivertilskud, og samtidig blev der også truffet beslutning om en tvangssopsparring. Og så troede man — ikke undertegnede, ikke jeg, men nogle troede måske — at nu var den hellige grav vel forvaret. Det var sådan et indtryk, man fik af debatten herinde på det tidspunkt. Men det viser sig jo, som vi forudsagde, at det forholder sig aldeles anderledes. Nu vil man gennemføre nye byrdeforøgelses, nye indgreb, og én ting har vi sikkerhed for, én ting har vi fuld sikkerhed for, og det er, at hvis dette bliver gennemført, ja, så kommer man igen, når der så er gået et halvt år, og anmoder folketinget om yderligere byrdeforøgelses på den jævne befolkning. I øvrigt mener jeg ikke, vi lever i noget diktaturland. Jeg mener sandelig, at det danske demokrati, selv om det har sine begrænsninger, som jeg kritiserer fra tid til anden, dog er ret så udviklet. Bl. a. er det ikke forbudt efter loven at strejke i Danmark, det er noget, vi kan over-

[Gert Petersen.]

lade fascistiske lande og måske også lande af en anden type. Her i Danmark er det ikke forbudt. Men når folk nedlagde arbejdet i går og demonstrerede her, så skal man jo lige tænke på, at de samtidig mister en dagløn, at det er en alvorlig sag, at det er noget, man kun gør, når man virkelig føler, at der er grund til at lægge et særligt eftertryk på sine ord.

Det synes jeg nok man burde tage ad notam i folketinget i stedet for at kaste sig ud i betragtninger om parlamentarismens vilkår, for parlamentarismens vilkår bliver ganske enkelt ringe. Det skyldes ikke socialistisk folkeparti, det skyldes ikke mig, men det skyldes den udvikling, som man fra dette tings side sætter i gang og kører videre med. Så bliver parlamentarismens vilkår — desværre, siger jeg, for jeg foretrækker så sandelig dette system — ringe.

Derfor vil jeg håbe, at vi afviser de forslag, regeringen har fremsat. Jeg vil håbe, at der derigennem bliver lejlighed til og mulighed for at inspirere til en helt anden politik i dette ting. Ikke en politik, hvor vi undgår byrder. Vi skal ikke være demagoger og påstå, at vi kan klare alting bare ved at danse hen over den grønne mark, men en politik, hvor byrdefordelingen bliver retfærdig, hvor det ikke bare bliver den brede befolkning, men også de få, men meget velhavende, som unddrager sig byrdefordelingen i dag, som kommer med til at betale.

(Kort bemærkning).

Knud Jespersen (DKP):

Mit indlæg er foranlediget af hr. Hilmar Baunsgaards bemærkninger før, hvor vi nu skal til at lave sådan en intern kappestrid om holdningen til folkestyret. Jeg finder, at det er urimeligt, hvis vi skal begynde at give hinanden karakter. Det, der er sket, er, at i går og også i dag og i de kommende dage har arbejderne af egen fri vilje besluttet at pålægge sig en byrde, der nogle steder betød op til 250 kr. i tabt dagløn, for at demonstrere deres utilfredshed. De har benyttet sig af grundlovsbestemmelsen om, at borgerne har fri adgang til at samles ubevæbnet for at drøfte deres problemer.

De var ubevæbnede. Der var ikke tale om overgreb nogetsteds, og der var ikke tale

om nogen provokationer. Det var en rimelig demonstration, og det var en overordentlig værdig måde at tage ansvaret på for deres egen fremtid.

Hvad angår folkestyret, synes jeg, det var rimeligt i det høje ting at sætte spørgsmålstegn ved kommunisternes vilje til at forsvare folkestyret. Dette tings historie vidner om at man engang har dømt os til afmagt, med resultater, der betød, at en række mennesker, deriblandt også nogle af dette tings medlemmer, havnede i tyske koncentrationslejre. Der er ingen, der skylder os tak herfor, men det er helt urimeligt at forsøge at diskriminere en anden opfattelse og en opfattelse, der også hviler på grundlovens bestemmelser om at udnytte den folkelige aktivitet. Derfor synes jeg, at de, der vil tage folkestyret, tage dets navn, i deres mund, også må have den historiske klarhed, at kommunisterne kan dokumentere historisk, at de på intet tidspunkt har overtrådt folkestyrets love, men at de altid og ubetinget har forsvaret det. Det er også det, vi gør i denne situation.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hr. Hilmar Baunsgaard appellerede til de tre største partier herinde om at besinde sig, nu hvor klokken var et minut i tolv, og forsøge at optage en drøftelse, om man dog ikke kunne løse dette lands økonomiske problemer, hvis alvor vi tre partier jo bedømmer ganske og aldeles ens. Det har altså ikke kunnet lykkes hidtil. Det har hr. Hilmar Baunsgaard ret i, og så skal vi ikke her begynde at fordele skyld til den ene eller den anden side, afgøre, hvem der er årsag til, at der ikke har kunnet opstå det samarbejde, men kunne man så ikke få hr. Hilmar Baunsgaard til at gå videre med den tanke, at det blev ham, der på det fjerdestørste partis vegne tog initiativet til at indkalde de tre partier til en drøftelse for at se at få løst disse problemer? Vi kan simpelt hen ikke være bekendt, at det her skal føre ud i et valg. Så kunne vi eventuelt med det samme klare det problem, der blev rejst over for os fra det ellevtørste partis side, at så ville det at hjælpe selvmorderen være noget, der bliver belønnet med medaljen for druknendes redning.

Henning Philipsen (SF):

Hr. Hilmar Baunsgaard kalder mig simpelt hen på talerstolen. Det forekommer mig, at i de få år, jeg har været medlem af folketinget, har hr. Hilmar Baunsgaard tillagt sig en vane, som efterhånden er blevet en last, nemlig for det første at ville give andre partier i folketinget karakterer og for det andet, efter at hr. Hilmar Baunsgaard er fratrukket som statsminister, at optræde i folketinget med en arrogance, som overgår statsminister Hilmar Baunsgaards.

Når hr. Hilmar Baunsgaard med et tonefald, som er egenartet for ham, taler om udenomsparlamentariske metoder i et entydigt tonefald, som forudsætter, at det kun er udenomsparlamentarisk, når arbejdspladsernes folk demonstrerer, så føler jeg i allerhøjeste grad grund til at spørge hr. Hilmar Baunsgaard, hvornår han på et eneste tidspunkt har demonstreret nøjagtig den samme foragt, som han gav udtryk for her fra talerstolen for et øjeblik siden, over for de udenomsparlamentariske aktioner, som vi gang på gang oplever fra det kapitalistiske samfunds institutioner i dette land, nemlig når man ved hjælp af den økonomiske indflydelse, som man er i besiddelse af, prøver på at udøve en politisk indflydelse, også på folketinget og også på folketingets institutioner og på dette samfunds statsinstitutioner. Aldrig har vi hørt hr. Hilmar Baunsgaard tale herimod, ikke engang med foragt, men overhovedet tale herimod.

Det bør nok efter min opfattelse siges til hr. Hilmar Baunsgaard og andre, at de demonstrationer, der fandt sted herudenfor i går, var både lovlige og fredelige. Det var efter min mening i overensstemmelse med demokratiets inderste væsen, nemlig dette, at befolkningen demonstrerer, når den føler, at dens rettigheder bliver trådt for nær. Efter min opfattelse er det i strid med demokratiets væsen, når folketingets flertal, eller i hvert fald sådan som det ser ud til for nærværende, prøver på at presse løsninger og andre ting ned over befolkningen, som den aldeles ikke ønsker, og som den vender sig imod. Og tusinde gange hellere — derom skal hverken hr. Hilmar Baunsgaard eller andre være i tvivl — forbinder vi os i mit parti med de tusinder af demonstranter, der stod herudenfor i går, i stedet for at forbinde os med dette kapitalistiske sam-

funds institutioner, som mere end én gang har øvet en indflydelse herpå, måske ikke i samme omfang, som vi så det nede på Christiansborg Slotsplads, men derfor ikke mindre virkningsfuldt, og det er det afgørende.

Melchior (CD):

Hr. Henning Philipsen bebrejder hr. Hilmar Baunsgaard, at han giver andre partier karakterer, hvorefter han giver sig selv til at uddele karakterer, og det kan vel heller ikke være anderledes. Når man tager stilling til en andens forslag og polemiserer mod hinanden, så er det jo en given-karakter, men at polemisere med polemikken, det fører vist for langt ud.

Sådan kalder de enkelte altså hinanden op på talerstolen; hr. Gert Petersen sammenlignede den nuværende situation med Danmarkshistorien i midten af forrige århundrede. Der er ikke noget at sige til efter det, klokken er nu, at hans tidsproportioner er kommet helt ud af takt, og at han kommer med inkommensurable sammenligninger her, som ikke giver nogen som helst mening. Hans pengemæssige forvirring, proportionsforvirring, er ligeledes total, idet tallet på 3 mia's nye afgifter jo ikke kan stå alene, men må ses i relation til, at lønindkomsterne i dette land i dette år formentlig stiger med et eller andet mellem 15 og 20 mia kr. Det er jo at bilde befolkningen noget helt galt ind at tale om 3 mia's byrde, der væltes ud over den stakkels befolkning, altså os alle sammen, når man samtidig glemmer at oplyse, at det altså er noget i en størrelsesorden af 10-15 pct. af stigningen i de pengeindkomster, der alene i lønindkomster er tale om i indeværende år. Formanden for socialdemokratiet har jo flere gange i de sidste dage erklæret, at han — og det er meget reelt sagt af ham — ikke tør love på nogen måde, at hvis han skulle danne regering om et antal uger, ville den slags afgifter kunne undgås. Det vil altså sige, at det hører med til redelig tale at sige, at afgifter af en eller anden lignende størrelsesorden under alle omstændigheder vil forfalde.

Så vil jeg gerne sige om valgtalen, at jeg hører til dem, der var meget forbavset over, at valget blev udskrevet i november sidste år. Hvorvidt det var rigtigt eller ej, har jeg ikke evne til at dømme om, men det

[Melchior.]

gav da i hvert fald den mening, at man fik en ajourføring af folkestemningen ind i folketinget. Efter sonderinger de sidste par dage er der ingen personer eller grupper, der har givet udtryk for, at et valg på nuværende tidspunkt vil kunne give forskydninger af en sådan art, at man efter nogle måneders forløb vil få konstellationsændringer, som giver den ringeste mulighed for regering eller lovgivning på anden basis end den, vi kender i øjeblikket, og derfor er et valg i dag dobbelt meningsløst.

Efter at jeg således har opholdt tingets tid i nogle minutter, vil jeg gerne slutte med at henstille til formanden for dette høje ting, at han tager under overvejelse at afslutte forhandlingerne i denne nat på et tidspunkt, hvor et flertal af tingets medlemmer stadig er i stand til at tænke klart. Jeg er B-menneske, skønt jeg stemmer på liste M, men jeg har dog i alle grupper, også i min egen, iagttaget en træthedstilstand, som ikke kan højne muligheden for, at det, vi foretager os, kan aftvinge respekt og føre til fornuftige resultater. Som ordføreren for mit parti tidligere har været inde på, stander landet ikke i våde, og derfor er en god beslutning i morgen eller i overmorgen mere værdifuld end en oversøvnig beslutning her midt i natten.

Finansministeren (*Anders Andersen*):

Jeg tror, der er én ting, som dette høje ting nok alligevel er enig om trods alle de uenigheder, der har været fremført under den løbende debat, og det er, at vi befinder os i en vanskelig økonomisk situation, og at udviklingen, som den har tegnet sig i de sidste uger og måneder, har nødvendiggjort, at der blev grebet ind for at bremse op for en fortsat udpumpning af økonomiske midler fra det danske samfund.

Vi fandt det derfor nødvendigt fra regeringens side at fremsætte disse afgiftsforslag, der vel nok med hensyn til provenuemæssig virkning er nogle af de mest omfattende, der nogen sinde har været fremlagt. Vi havde ikke forestillet os, at disse forslag skulle give anledning til politiske spekulationer i den ene eller den anden retning. Vi havde vel i og for sig forventet, at medlemmerne af dette høje ting følte det ansvar, som landets økonomi betingede.

Men vi skulle hurtigt opdage, at disse forslag skulle benyttes på den ene eller den anden måde til at forsøge at placere sig partipolitisk.

Jeg må indrømme, at jeg beklager dybt, at det største parti her i folketinget startede med ved første behandling at stille en række forslag op som betingelser for, at man overhovedet ville være med til at løse landets vanskeligheder.

Hvad var det, man stillede op? Man stillede ganske enkelt op, at regeringen nu for at få socialdemokratiets tilslutning skulle acceptere en socialdemokratisk politik. Jeg ved ikke, om man havde gjort sig nogen forventning om, at regeringen ville acceptere en sådan politik. Det havde man vel ikke. Jeg ved ikke, om det var et forsøg for at få fripas til at undlade at påtage sig et medansvar for gennemførelse af disse ubehagelige forslag.

Vi var fra regeringens side klar over, at forslagene ville være ubehagelige. Vi var klar over, at man måske også i befolkningen ville føle, at de var ubehagelige. Men vi har også den opfattelse, at hele den danske befolkning er klar over, at man ikke ansvarsløst kan lade disse ting fortsætte, og at man ville være parat til hver for sig at yde sit bidrag til løsning af problemet landets økonomi.

Vi forsøgte at skabe et bredt flertal om disse afgiftsforslag. Når hr. Heinesen nu står op og beklager, at regeringen ikke var forhandlingsvillig, vil jeg gerne tilbagevise en sådan påstand så skarpt, som jeg kan. Man skulle nu pludselig have løst en lang række af de problemer, som den tidligere regering med støtte af SF ikke havde gjort noget forsøg på at få løst. Man skulle nu pludselig have løst skattelovgivningen på en række områder, bl.a. nulproblemet, som jo er blevet mere et skatteteknisk spørgsmål, end der måske er så forfærdelig mange realiteter i det, i hvert fald økonomiske realiteter.

Hvordan er forhandlingerne forløbet? Det synes jeg der kan være grund til at gøre rede for. Først var boligproblemerne det centrale, så oplevede socialdemokratiet, at regeringen strakte sig så langt, at der var store muligheder for at skaffe en løsning på boligproblemerne. Så var boligproblemerne pludselig ikke noget, man ønskede

[Finansministeren.]

at drøfte videre fra socialdemokratiets side. Nej, nu var det spørgsmålet om kupa-skat, nu var det spørgsmålet om pantebrev, det var spørgsmålet om rentetilskrivninger. Ja men hvorfor i alverden ligger disse 3 områder uløst, efter at man i adskillige år har haft socialdemokratisk regering med støtte af SF? Hvorfor er det nu pludselig et problem, der skal løses, nu da vi har fået en borgerlig regering, en venstre-regering?

Jeg sagde under disse forhandlinger, at det var min agt at skærpe kontrollen med rentetilskrivninger, og jeg sagde under disse forhandlinger, at det var min agt at udnytte de kontrolmuligheder, der allerede findes, med større kontroloplysninger med hensyn til pantebrevene. Dette skulle ske ved stikprøvevisse undersøgelser, og på baggrund af disse undersøgelser skulle det så klargøres, om der var baggrund for at sætte det helt store administrations- og kontrolapparat i gang. Ja men det havde absolut ingen interesse, sagde man fra socialdemokratiets side, nej, nu var det nulproblemet, det drejede sig om, nu måtte man løse problemet med hensyn til, hvordan de med nulindtægter skulle beskattes, og socialdemokratiet havde jo fremsat et forslag her i folketinget, som vi bare kunne stemme for, et forslag, som jeg tror hr. Grünbaum aldrig ville have fremsat, hvis han havde været finansminister, for han skal nemlig have det godkendt også af det juridiske lovkontor.

Vi sagde, at dette forslag ikke kan danne baggrund for løsning af disse nulproblemer. Vi tilbød — jeg tror, det var i morges — at nedsætte en hurtigt arbejdende kommission, som skulle undersøge hele dette problem, som skulle analysere, hvordan det ville være muligt at udarbejde lovforslag, som kunne løse nulproblemet. Den skulle være så hurtigt arbejdende, at lovforslag kunne fremsættes og gennemføres, så det kunne virke med samme tidstermin som det lovforslag, der ligger i folketinget. Det havde ingen interesse hos socialdemokratiet.

Jeg må opfatte handlingsforløbet i denne forhandlingsaffære sådan, at socialdemokratiet på et tidligt tidspunkt havde besluttet sig til, at de ikke ville tage noget medansvar for løsning af landets øjeblikkelige

økonomiske vanskeligheder. Det beklager jeg i allerhøjeste grad. Jeg havde gerne set, at det havde været muligt at drage socialdemokratiet ind i løsning af disse problemer; så kunne vi i ro og mag og, jeg vil gerne sige på sagligt grundlag have drøftet de andre problemer videre.

Det skal være sagt helt klart: vi ønsker ikke fra regeringens side at dække over nogen af de ting, der her har været omtalt, men vi ønsker også, at de løsninger, der skal gennemføres, skal hvile på et fornuftigt og et sagligt grundlag.

Vi måtte derfor forsøge, om det var muligt at samle andre og bredere partier her i folketinget til løsning af de problemer og de lovforslag, vi havde fremlagt. Og når hr. Heinesen siger, at regeringen ikke har været forhandlingsvillig, synes jeg dog, der er grund til at pege på, at vi har forhandlet os til rette med samtlige andre partier minus det største parti på den ene fløj, minus det næststørste parti på den anden fløj. Det giver vel i og for sig stof til eftertanke. Det kan ikke være udtryk for, at regeringen ikke har været forhandlingsvillig. Det kan ikke være udtryk for, at regeringen ikke har ønsket at samle et bredt flertal til løsning af de problemer, vi står over for.

Jeg må sige, at jeg derfor også blev noget forundret, da jeg hørte hr. Glistrup tale her for snart et par timer siden. Han sagde, at det var det stadig stigende skattetryk, der knugede den danske befolkning. Det er jeg enig med hr. Glistrup i. Men hvad har regeringen fremlagt på dette område? Vi har fremlagt forslag til besparelser på 5 mia kr. Det er nedfældet i den betænkning, der er afgivet, at 4 partier har forpligtet sig til at gennemføre besparelser på 5 mia kr. i det kommende finansår. Hvis hr. Glistrup og hans parti sammen med retsforbundet, som jeg har forstået også ønsker en besparelse af den størrelse, tilslutter sig de 4 partier, er der i dette folketing et flertal for at gennemføre en besparelse af denne størrelse. Det synes jeg da er værd at notere. Jeg synes også, det er værd for fremskridtspartiets folk at notere, at sådan er situationen på nuværende tidspunkt.

Der var en anden ting, der forundrede mig; jeg hørte, hr. Glistrup sagde, at

[Finansministeren.]

de forslag til skattelettelser var nytteløse, og de blev såmænd overhovedet ikke til noget. Det var vist ca. 6 timer efter, at vi havde haft en førstebehandling af netop forslag til ændring af udskrivningsloven og andre forslag, hvor hr. Glistrup erkendte, at de forslag, der var fremlagt af regeringen med en besparelse på 5 mia kr. og med en bundgrænse for ægtepar på 20.000 kr., nok var det, det var muligt at nå i det kommende finansår. Disse forslag, der vil medføre en væsentlig nedsættelse af personbeskatningen, en nedsættelse på 30 pct., og som medfører, at mange, mange borgere bliver helt fritaget for beskatning, fik en velvillig modtagelse ved første behandling her i eftermiddags. Jeg tror at kunne sige, at der er al rimelig grund til at tro på, at man i september vil kunne foretage den endelige gennemførelse af disse forslag, så de kan få virkning for 1975. Men det forudsætter naturligvis, at folkettinget får arbejdsro til at behandle disse forslag videre på en saglig og rimelig måde. Jeg har på regeringens vegne givet tilsagn om at medvirke hertil med alle oplysninger, fordi vi fra regeringens side ønsker, at disse forslag skal gennemføres med virkning fra 1975.

Det vil altså sige — og det vil jeg gerne nævne for hr. Glistrup — at i forhold til tidligere er der lagt op til en politisk linje med et helt nyt perspektiv, et perspektiv, som man naturligvis kan vælte ved uhenigtsmæssige, uoverlagte, ufornuftige handlinger i den nærmeste tid. Men så skal der heller ikke herske nogen tvivl om, hvem der i så tilfælde kan blive medvirkende til, at disse positive forslag med det indhold og med den ændring i udviklingen, som vi har ønsket, ikke vil kunne gennemføres.

Hr. Erhard Jakobsen stillede mig et konkret spørgsmål. Hr. Erhard Jakobsen spurgte mig, om regeringen agtede at gennemføre forslaget om parcelhusenes beskatning. Jeg vil gerne svare helt klart og tydeligt derpå: regeringen har fremsat forslag om parcelhusbeskatningen for 1974, der går ud på, at den ikke skal forhøjes i forhold til 1973. Vi ønsker fra regeringens side dette forslag gennemført, så der ikke sker nogen forhøjelse i parcelhusbeskatningen i inde-

værende år. Vi ønsker det gerne gennemført så hurtigt som muligt.

Hr. Erhard Jakobsen spurgte også om 2½ pct.s afgiften. Jeg har tidligere fra denne talerstol sagt: regeringen har fremsat lovforslag om ophævelse af 2½ pct.s afgiften. Vi ønsker dette forslag gennemført så hurtigt, som der er flertal i dette ting til det. Det skal der ikke være nogen som helst tvivl om.

Jeg har ønsket at svare så klart og tydeligt på disse spørgsmål, som det er mig muligt. Jeg beklager meget, at folkettinget står i den situation, som det gør i øjeblikket. Jeg understreger dog, at vi er jo ikke nået til afslutningen; vi kender ikke det endelige, videre forløb. Vi skal vel om kort tid, om nogle minutter, stemme om ændringsforslagene. Vi vil få et fingerpeg ved at se, hvordan disse forskellige ændringsforslag vil blive behandlet.

Jeg beklager, hvis afstemningen om ændringsforslagene skulle være medvirkende til, at det samlede provenu bliver forringet. Jeg tror, jeg må sige, at der er brug for hele det provenu, der ligger i forslagene, for at give dem så stærk en virkning som muligt.

Hr. Hilmar Baunsgaard gjorde nogle bemærkninger om, at han havde peget på, at det forlig, som regeringen indgik, ikke var tilstrækkeligt til at løse vore økonomiske problemer. Det tror jeg ikke der er nogen der har påstået; Jeg har i hvert fald ikke. Hvis hr. Hilmar Baunsgaard har hørt efter — og det går jeg ud fra hr. Hilmar Baunsgaard har gjort — vil han vide, at jeg tværtimod under de debatter, vi havde dengang, og hvor man fra radikal side ikke ønskede at medvirke til en stramning, som skulle være forbrugsbegrænsende — jeg vil gerne understrege, man ønskede ikke at medvirke til en række af de lovforslag, der dengang blev gennemført — sagde fra denne talerstol, at efter min bedømmelse var der dengang brug for en endnu stærkere stramning end den, man på daværende tidspunkt nåede frem til.

Det ville være en ulykke for de kommende uger og måneder for dansk økonomi, hvis afslutningen på behandlingen af regeringens lovforslag skulle føre til, at lovgivningsarbejdet i en periode skulle af-

[Finansministeren.]

brydes. Jeg tror at kunne sige, at vanskelighederne i den periode nok vil vise sig at forstærke sig så meget, at de indgreb, der i så tilfælde skal sættes ind, skal være af endnu skarpere karakter end de forslag, der her foreligger.

Jeg vil gerne opfordre til, at alle ansvarsbevidste kræfter i dette folketing vil medvirke til, at disse forslag gennemføres som et led i at bringe landets økonomi ind i en mere hensigtsmæssig udvikling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende det af Knud Jespersen fremsatte forslag om motiveret dagsorden.

Forslag om motiveret dagsorden af Knud Jespersen (se sp. 6654)

forkastedes med 157 stemmer mod 17; 2 medlemmer stemte hverken stemte for eller imod.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl).

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 91 stemmer mod 83; 2 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 3

forkastedes med 91 stemmer mod 83; 2 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 3-5

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 om en ny affattelse af § 6

forkastedes med 91 stemmer mod 83; 2 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 6-8

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 9

forkastedes med 91 stemmer mod 83; 2 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 9-11, ændringsforslag nr. 5 og § 12, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 153 stemmer mod 4; 19 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2 og § 2, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 156 stemmer mod 1; 19 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 betragtedes som *vedtaget* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1

§ 1, således ændret, og §§ 2 og 3 *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling *vedtoges* uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, el-komfurer og støvsugere m.m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmottagere).

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges med 90 stemmer mod 78; 8 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 betragtedes som *bortfaldet* efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 2.

Ændringsforslag nr. 3

vedtoges enstemmigt med 157 stemmer; 19 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 1 med de foretagne ændringer og § 2 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 i betænkningen *vedtoges* enstemmigt med 168 stemmer; 8 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 3, således ændret, §§ 4 og 5, ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 6 og § 6 i den ændrede affattelse *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling *vedtoges* uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Skatte- og afgiftsudvalget:

Udtræder: Børge Johansen

Nyt medl.: Erhard Jakobsen.

Udtræder: Erhard Jakobsen

Ny stedf.: Børge Johansen.

Udtræder: Gerstrøm

Nyt medl.: Flygaard

Udtræder: Jens Foged

Nyt medl.: Christophersen

Udtræder: Christophersen

Ny stedf.: Aksel Pedersen

Det politisk-økonomiske udvalg:

Udtræder: Børge Johansen

Ny stedf.: Brusvang.

Folketingets næste møde afholdes i dag, onsdag den 15. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v.

3) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v.

4) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, el-komfurer og støvsugere m.m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmottagere).

5) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl).

[Formanden.]

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af ferieloven.
(Arbejdsmarkedets Feriefond m.v.).

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Køre- og hviletid i international vejtransport).

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af postloven.

9) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven. (Ophævelse af 8 pct.-tillæg til kommunerne).

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds.

11) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om at nedbringe personbeskatningen og fremme den private opsparing [af Erhard Jakobsen m.fl.].

12) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om, at personfradrag og skalagrænser i statskatten reguleres i takt med lønudviklingen [af Bernhard Baunsgaard m.fl.].

13) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission i henhold til grundlovens § 51. (Indkomstbeskatningen) [af Gede m.fl.].

14) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission i henhold til grundlovens § 51 vedrørende betalingsbalanceproblemet [af Svend Andersen (Roskilde amt)].

Mødet hævet kl. 1.08.